

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | BR. 7/425 | GODINA XL | CIJENA 10 KN

SRPANJ 2021.

**„Hajdete u osamu i otpočinite malo.“
(Mk 6,31)**

Poštovani čitatelji Ladonje,

nalazimo se u ljetnom vremenu kada su mnogi na zasluženu odmoru i nastoje to vrijeme korisno i dragocjeno što bolje proživjeti. U tom vremenu dakako ima i onih među vama koji žive od poljoprivrede ili turizma i nemaju baš vremena za odmor, već upravo sada najviše rade kako bi što bolje iskoristili to vrijeme. Tu dakako treba spomenuti i sjetiti se i onih među vama koji se bave raznim uslužnim djelatnostima i brinu o tome da budu na usluzi svima koji su im povjereni i u ovim ljetnim danima. Zbog toga smo i ovaj broj Ladonje djelomice posvetili toj temi. Upravo smo ovih dana, tj. 16. nedjelje kroz godinu, u Evandelju po sv. Marku čitali kako su se učenici okupili oko Isusa da bi ga

izvijestili „o svemu što su činili i naučavali“. Isus im nakon toga govorи: „Hajdete i vi u osamu na samotno mjesto i otpočinite malo.“ Tu vidi-mo kako se Isus brine za svoje učenike šaljući ih u osamu da otpočinu, i to ne za to da tamo ostanu, već da odmoreni i ojačani mogu još bolje obavljati svoju apostolsku zadaću. I nama je vjernicima itekako potreban odmor, iako ponekad izgleda da se „odmaramo“ i od svoje vjere. Svjedoci smo da su i nedjeljne svete mise manje posjećene, posebno od strane djece, iako će naći, dakako, vremena za raznorazne razbibrige i veselja. Za susret s Bogom i zajednicom vjernika, posebno nedjeljom, kao da nema vremena. Međutim, upravo nam spomenuto Evandelje svjedoči kako je Isus ipak posvetio svoju pažnju i vrijeme mnoštvu koje je „izgledalo kao ovce bez pastira i stao ih poučavati mnogočemu“. U tom je trenutku to mnoštvu bilo važnije nego njegov odmor, iako zaslužan i koristan. Vjerojatno ćemo i mi u danima svoga odmora sresti one koji su itekako potrebni naše lijepe riječi, našeg strpljenja ili našeg razumijevanja. Valjda će nam u tim trenutcima biti primjer Isus pa nećemo te potrebe ljudi oko nas odgoditi za vrijeme kada bude „iste-kao naš godišnji odmor“.

Mi smo kršćani i vjernici u svakom vremenu i možda nam Bog daruje to slobodno vrijeme kako bismo više pažnje posvetili onima čije smo potrebe, ponekad i opravданo zbog svojih obveza, zanemarili.

U promišljanju o svom kršćanskom poslanju može nam biti od ve-

like koristi i Evandelje po Ivanu koje čitamo 17. nedjelje kroz godinu. Tu se susrećemo s veličanstvenim događajem umnažanja kruha i tu nas Isus zadivljuje razumijevanjem za najjednostavnije ljudske potrebe. Ali Isus želi uključiti i svoje učenike, da i oni imaju osjećaj za druge i njihove potrebe. Stoga i govorи Filipu: „Gdje da kupimo kruha da ovi blagaju?“ Iako je znao što će se dogoditi, Isus želi kod svojih učenika probuditi suodgovornost za druge, potaknuti potrebu da oni učine sve što je potrebno, odnosno sve što je u njihovoј moći. Zar to nije poruka i svakome od nas? Koliko smo puta i mi čekali da Bog učini čudo, možda riješi neki naš problem, možda smo i usrdno za to molili, ali nismo učinili sve što smo mi mogli učiniti. Nismo učinili ono što je bilo u našoj moći. Ako smo i mi spremni podijeliti ono malo kruha što ga imamo s onim koji ga uopće nema, ako smo pokušali promijeniti svoju tešku situaciju u svojoj obitelji ili na svom radnom mjestu, i to mijenja-jući najprije sebe, onda se s pravom možemo nadati čudu. Onda će Bog učiniti i više nego što smo se nadali ili više nego smo zasluzili.

Kruh o kome Evandelje govorи dakako je najveći dar – kruh Euharistije. To se čudo događa na svakoj svetoj misi, posebno nedjeljnoj Euharistiji. Tu mi vjernici stječemo snagu za pravi i djelotvorni kršćanski život. Ako smo toga svjesni, onda će nam i Euharistija biti odmor, snaga i ohrabrenje za bolji kršćanski život.

Poštovani čitatelji, svima vama i vašim obiteljima neka budu blagoslovjeni ovi ljetni dani.

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulsko biskupije

Glavni urednik: Vilim Grbac

Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Danijela Fattorich, David Gortan, Vilim Grbac, Tomislav Milohanić, Željko Mrak, s. Terezija Pavić, Nela Peteh

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-342

ladonja@biskupija-porecko-pulska.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Godišnja pretplata 120,00 kuna

Grafičko oblikovanje i priprema: David Ivić
Tisak/Nakladnik

JOSIP TURČINOVĆ d.o.o.

Dobrilina 6, PAZIN

Broj i naziv žiro računa:

ISTARSKA KREDITNA BANKA UMAG d. d.

IBAN: HR7023800061147003243

Update iz inozemstva izvršiti na:

JOSIP TURČINOVĆ d.o.o.

Dobrilina 6, PAZIN

IBAN: HR7023800061147003243

BIC/SWIFT: ISKBHR2X

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica: Redovnica u molitvi

S Bogom na odmor...

Riječ „odmor“ – ključan je pojam u odnosu čovjeka i Boga. Nekome će to zvučati neobično jer vjeru se nerijetko poima kao obvezu, napor i niz dužnosti koje čovjek „mora“ obaviti. Sjetimo se samo kako su u Novom zavjetu farizeji korili Isusove učenike jer ne izvršavaju ono što je propisano: kao da se udaljavaju od Boga ako ne obave sve zadane obrede, poput pranja ruku i slično (Mt 15,2). I danas mnogi tako shvaćaju vjeru. Posljedično, kad čovjek nešto mora napraviti, onda – po prirodi stvari – jedva čeka vrijeme da se malo odmori od toga „ja moram...“ Možda misli da će godišnji ili školski odmor biti prigoda i za „odmor“ od molitve i mise. No, Biblija nas uči da se istinski susret s Bogom događa baš onda kad se – odmaramo. Odmor je u Bibliji toliko važan da nije prepušten slučaju, već je izričito zapovjeden, a smisao te zapovijedi nije još jedna obaveza, nego – okrepa duše u slobodi.

Zdravi i nezdravi umor

No, da bismo shvatili što je odmor, moramo razumjeti što je umor: on označava težak posao, muku, slikovito prikazanu kao nošenje fizički teškoga tereta. Umor može biti zdrav, ali i nezdrav: onaj zdravi prirodan je i dobar, nakon obavljenoga posla čovjek potroši svoje snage, ali lako ih obnavlja. A onaj drugi, teški i iscrpljujući, nezdravi umor, čovjeka razara. Umor ostavlja traga na tijelu: to su žuljevi na rukama, oslabljeni zglobovi, uništena koljena, leđa iskrivljena zbog dugotrajnog sjedenja u uredu, oči

potrošene zbog slabog svjetla ili neprestanoga gledanja u ekran. To je normalno jer svaki rad nosi sa sobom svoj umor i troši ljudsko tijelo. Onaj drugi, nezdravi umor, uzrokovan je nemirima, progonima, vrijedanjem, brigama ili raznim teškim okolnostima, nepravdama, lažima, teškim osjećajima: sve navedeno možda pogađa samo duh, ali ostavlja posljedice na cijelo tijelo. Umoran je čovjek rastresen, ima lošu koncentraciju, a osjećaji su mu pomalo otupjeli. Ne može se ni smijati, a ni plakati od srca. Ne uživa u hrani, ni u piću i ništa ne može utažiti njegovo nezadovoljstvo. Upravo na taj umor misli Isus kad kaže: „Dodite k meni svi koji ste izmoreni i opterećeni i ja ću vas odmoriti.“ (Mt 11,28) Isus nas, dakle, ne zove k sebi da bi nas opteretio i gušio pravilima, već kako bi nam dao odmora i mira.

Bog odmara čovjeka

Kakav odmor nudi Bog? Prije svega Bog nudi svoju prisutnost. A ona je tu, uvijek nadohvat srca. Čovjeku je dovoljan trenutak sabranosti, u kojem će u svom srcu reći: „Bože, hvala Ti što si tu.“ I u tom trenutku počinje odmor jer tamo gdje Bog prebiva, gdje se On zaustavlja, tamo je istinsko odmorište, na kojem se obnavljaju duša i tijelo. Na koji način Bog odmara čovjeka? Sjetimo se Psalma 23, u kojem Bog vodi dušu vjernika poput dobrog pastira: „Na poljanama zelenim on mi daje odmora, na vratke me tihane vodi i krijepi dušu moju.“ (Psalom 23,2-3) Slikoviti tekst Psalma 23 možemo tumačiti na više načina:

zelene poljane u prvom redu označavaju hranu na koju pastir vodi svoje stado. I kao što se stado hrani i odmara na zelenoj poljani, tako Bog ljudsku dušu hrani svojom Riječu, a u susretu s Bogom čovjek se približava izvoru, vratku života na kojem se krijepi njegova duša. Ali ovaj Psalm možemo protumačiti i doslovno: i mi smo Božje stvorenje kao i priroda. Odlaskom u prirodu, odlazimo u iskonsku ljepotu Božjega stvorenja. A tamo, okupani tom ljepotom, dolazimo k sebi. Vraćamo se k središtu svoga bića, koje je rastreseno umorom. Potrebno je stoga otvoriti oči za ljepotu prirode i dopustiti joj da našem srcu progovori o Bogu. I tada se čovjek odmara, dolazi k sebi. Psalm 62 podsjeća nas: „Samo je u Bogu mir, dušo moja, samo je u njemu spaseњe.“ (Ps 62,2) Riječ „mir“ izriče se hebrejskom riječju *dumiyya*, koja doslovno upućuje na tišinu. Ljudska je duša umorna od buke, od nadvikivanja, od tuđih egoizama i prohtjeva. Bog, s druge strane, nudi svoju tišinu: duboko u nutrini duše, ali i u tišini drevnih crkava i samostana. Tu čovjek otkriva da duša u tišini čuje i svoj i Božji glas. On je odmara, on je vraća k sebi, u tišini. I na kraju, Božja Riječ: ništa nije tako snažno, tako lijepo i veliko kao Božja Riječ. Ona je istinska potka života po kojoj je i naša duša istkana. Napajajući se na Božjoj Rijeći, kupamo se u izvoru života. Neka nam stoga i ova ljetna stanka bude prigoda za istinski odmor: slušajući i čitajući Božju riječ, dopustimo njenoj snazi da oživi i osvijetli svaki kutak našeg bića.

Svetoga Josipa, između ostalog, nazivamo i štujemo kao svetca sretne smrti jer se vjeruje da su u trenutku njegove smrti upravo Isus i Marija bili uz njega te je tako mirno i spokojno prešao s ovoga svijeta. „Potrebno je dobro živjeti, ali je još potrebnije dobro umrijeti“, svojedobno je rekao sveti Alojzije Guanella (1842. – 1915.), jedan od onih svetaca koji su bili veliki štovatelji svetoga Josipa. „Mirna smrt je sve, posebno danas kada ljudi jedino cijene materijalne stvari i zemaljske užitke, odbacujući vječne vrijednosti.“ Pogled na ovaj vremeniti život iz perspektive vječnosti točka je u kojoj se mi, nažalost, najčešće razilazimo od svetaca. Naime, uronjeni u svakodnevne brige, gotovo redovito materijalne, pomalo smo skloni zaboraviti na vječni život. Osim Boga, i njegove ljubavi i milosrđa prema nama, u našem zemaljskom životu sve je nesigurno, neizvjesno: zdravlje, bolest, uspjeh, neuspjeh, siromaštvo, bogatstvo,... Ono jedino što je sigurno, jest da će svakoga od nas, prije ili kasnije, zadesiti smrt.

Svjestan veličine i vrijednosti jedne duše, kao i trenutka njezine smrti odnosno njezina prijelaza u vječnost, svoju ljubav prema Bogu i dušama sv. Alojzije Guanella sasvim je konkretno izrazio osnivajući Bratovštinu sv. Josipa za pomoć umirućima te tako razvio pravi apostolat za pomoć umirućim dušama. Taj je talijanski

SVETI JOSIP – SVETAC SRETNE SMRTI

svećenik svetom ocu Piju X., također velikom štovatelju svetoga Josipa, povjerio svoju nakanu da osnuje udrugu štovatelja sv. Josipa, koji će svakodnevno moliti za njegov zagovor za umiruće. „Vaša zamisao je Bogom nadahnuta“, rekao je Papa. „Mi sami to smo vam htjeli predložiti. Mi ćemo biti prvi koji će biti upisani u ovu veliku križarsku vojnu molitvu.“

Ovu udrugu, odnosno bratovštinu, papa Pio X. kanonski je priznao 17. veljače 1913., a zahvaljujući izvanredno velikom broju članova, već je sljedeće godine postala Poobožna udruga od Preminuća sv. Josipa. Njezin glavni cilj jest, utječući se zagovoru sv. Josipa, zaštitnika umirućih, zadobiti milost dobre smrti dušama širom svijeta koje iz ovoga života prelaze u vječnost. Na tu nakanu članovi Bratovštine svakodnevno, ujutro i navečer, mole sljedeću kratku molitvu:

Sveti Josipe, djevičanski oče Isusa Krista i pravi zaručnici Blažene Djevice Marije, moli za nas i za sve koji će danas (noćas) umrijeti.

Osim ove molitve (koja ne obvezuje pod grijeh) i poticaja da se prikazuju i druge žrtve i dobra djela za umiruće, članovi nemaju drugih dužnosti i obveza te je tako sudjelovanje u ovako zaista potrebnom apostolatu dostupno i moguće svim ljudima dobre volje. Članom se postaje upisom u Bratovštinu sv. Josipa za pomoć umirućima koja ima sjedište u Nacionalnom svetištu sv. Josipa u Karlovcu.

S druge strane, članovima Bratovštine nude se brojna duhovna dobra u vidu oprostâ. Naime, potpuni se oprost može dobiti na dan upisa ili na neki od sljedećih datuma: na blagdan sv. Josipa (19. III.), na blagdan sv. Josipa Radnika (1. V.), na spomen-dan sv. Pija X. (21. VIII.), sv. Alojzija Guanelle (24. X.) i na dan Sv. obitelji uz uobičajene uvjete. Djelomični oprost, pak, zadobiva se molitvom Bratovštine ujutro i navečer te sva-

kim djelom pobožnosti i milosrđa na nakanu Bratovštine.

Konačno, Crkva nas uči da je za žive i mrtve Boga moliti duhovno djelo milosrđa. To će djelo biti tim izvrsnije ako ćemo svojom molitvom i žrtvom pomoći nekoj duši da u trenutku svoje smrti zadobije vječno spasenje. Mala Terezija u trenutku svoje smrtne agonije svojim je susestrama, okupljenima oko njezine bolesničke postelje, žarko preporučila neka puno mole za umiruće. Ako je trenutak smrti bio tako težak i bolan za jednu sveticu, kakav će tek biti za one koji to nisu. Zato sjetimo se svakodnevno moliti za svoju braću koja s ovoga svijeta prelaze u vječnost svjesni da će jednoga dana ta molitva biti potrebna i nama. U našem narodu ne kaže se bez razloga da se dobro dobrim vraća. Jamac istinitosti ovih riječi jest sam naš Gospodin koji u Evandželu izričito tvrdi da što god učinimo jednom od njegove najmanje braće, njemu smo učinili (usp. Mt 25, 40). I On, koji je istina sama i vjeran svim svojim obećanjima, zasigurno će nam u pravo vrijeme znati uzvratiti za svako naše djelo milosrđa.

„OMERTA“ NA HRVATSKI NAČIN

Dok uporno vodimo bitku za život i zdravlje u ovoj nesretnoj pandemiji, borimo se s nekim novim sojevima virusa, pokušavamo spasiti što se spasiti dade, kako u gospodarstvu, tako u turizmu, samo nam je nedostajala još jedna koruptivna hobotnica u koju su upleteni „ugledni“ građani društva i državnih institucija. Gotovo da je nemoguće nadležnim državnim službama pohvatati sve krakove te hobotnice, a pogotovo je to nemoguće jednom prosječnom građaninu. Ono što najviše „boli“ dušu hrvatskoga građanina, jest osjećaj da su se sve te koruptivne radnje događale godinama, da je savršeno funkcionalala tzv. „omerta“, tj. nekakva mafijaška zavjera šutnje, kako kod onih upletenih u koruptivnu mrežu, tako i onih koji su je odavno trebali raskrinkati. A što je najgore, sada čemo mjesecima i godinama čitati, gledati i slušati „suspunice“ oko toga tko je kriv, koliko, s kime i za koga... Možda do nekakve „proceduralne pogreške“ koja će voditi u zastaru pa će rezultat biti jedno veliko „ništa“.

Koristoljubivo sljepilo

Posebno boli to što je jedan od glavnih aktera te hobotnice bio glavni čovjek HRT-a. Vjerujem da u toj službi prima plaću u visini mirovine desetak naših umirovljenika ukupno. Ali ni to nije bilo dovoljno. Hrvatski građanin dobiva dojam kako određena elitna skupina u ovoj državi živi iza debelega neprobojnog stakla, ništa oko sebe niti vidi niti čuje. Možda i ne zna da u Hrvatskoj ima umirovljenika čija je mirovina 1.500 do 2.000 kuna mjesечно. Poljoprivredničke mirovine još su manje. Kako je moguće da netko tko živi na visokoj nozi nikada ne postavi sebi pitanje o moralnosti vlastitih postupaka kada vidi kako mnogi hrvatski građani jedva spajaju kraj s krajem? Zagreb je očito bio „zlatna koka“ za mnoge. I izvjesno je da vrijedi ona poštapolica kako

mnogi u Zagrebu ne vide dalje od onoga što se vidi s tornjeva zagrebačke katedrale. Dok su se u Zagrebu gradile veličanstvene fontane, dok se prezentirao raskošan Badnjak, dok se dijelio novac šakom i kapom, periferija, a to je gotovo cijela Hrvatska, mogla je o tome samo sanjati. Jesu li to svojevrsni egoizam i koristoljubivo sljepilo učinili mnoge ljude imunima na suočavanja sa životnim problemima „maloga“ čovjeka?

Hrvatska „omerta“

Najtragičnija je u svemu tome činjenica da će se svi profiteri koji su završili u zatvoru sada „vaditi“ na gradonačelnika koji je mrtav. On je možda i bio jedan od glavnih aktera te hobotnice, ali svi su ostali zdušno sudjelovali u tome na vlastitu korist. Čovjeka koji je u grobu ne treba sada razvlačiti po sudovima. Krivci koji će završiti na судu, osobno će za svoja nedjela odgovarati i snositi krivicu jer su itekako znali da čine nešto što nije zakonito ni pravedno. Oni nemaju pravo opravdavati se na temelju takozvane „zapovjedne odgovornosti“. Čestit čovjek zna da ne smije izvršiti nečasnu radnju ni onda kada mu je ona od nekoga naređena, a ovdje izgleda da su svi veoma rado ušli u te prljave rabote. Čudno da se nitko iz te grupe nije sjetio prikazati nešto javnosti, dati do znanja što se sve nezakonito čini, da nitko nije ni pokušao „skresati“ brojne krakove te hobotnice. Očito je među svima okrivljenima vladala „omerta“ na hrvatski način. Zavjera šutnje. Raskošan i rastrošan Badnjak postao je sinonim za korupciju i nečasne rabote. Kakav apsurd i odudaranje od istinskoga smisla Badnjaka koji promiče skromnost, čestitost, ljubav i solidarnost.

Nebriga za opće dobro

Cijeli ovaj slučaj zapravo otkriva rakanu hrvatskoga društva i države. Radi se o potpunoj nebrizi za opće

dobro, za dobro lokalne zajednice, za dobro ljudi jedne sredine, u ovom slučaju Zagreba, grada koji muku muči s obnovom nakon potresa, u kome još ima ljudi koji se ne mogu vratiti u vlastite kuće, grada koji bi, kao prijestolnica, trebao biti ogledan primjer upravljanja lokalnom zajednicom te odgovornoga i transparentnog trošenja javnoga novca. Nema nam druge nego postaviti jedno jasno pitanje: Hoće li sve završiti na onome „tko je jamio, jamio je“ ili će građani Zagreba doživjeti, valjda po prvi put u Hrvatskoj, da svi okrivljeni građanima i njihovo zajednici vratiće ono što su nezakonito stekli? Do zadnje lipe? U ovom slučaju mnogi će odvjetnici „omastiti brk“ u dugotrajnim sudskim postupcima i u traženju proceduralnih pogrešaka, samo što to građanima Zagreba baš ništa ne znači. Njima ionako ništa ne preostaje, nego i dalje raditi svoj posao, kao što nama ne preostaje ništa drugo, nego i dalje gledati HRT iako se ravnatelj te kuće nečasno ponio. Gledajući unatrag, na sve moguće afere i zlouporabe koje smo doživjeli proteklih godina, građani Hrvatske postali su nekako imuni na slična događanja, imaju u sebi više antitijela nego što će ih dobiti svim mogućim anticovid cjepivima.

„Sv. Toma uzor nam je dosljednosti“

Svetkovina sv. Tome apostola, zaštitnika Pulske biskupije i grada Pule, proslavljena je svečanim misnim slavlјem u pulskoj katedrali u subotu, 3. srpnja 2021. Svečano koncelebrirano misno slavlje predvodio je apostolski upravitelj Porečke i Pulsko biskupije mons. dr. sc. Dražen Kutleša, uz koncelebraciju biskupa u miru mons. Ivana Milovanovića i dvadesetak svećenika te uz asistenciju bogoslova iz pulskoga Biskupijskog misijskog sjemeništa „Redemptoris Mater“.

Na početku je uvodni pozdrav i riječi dobrodošlice svima okupljenima izrekao katedralni župnik vlč. Rikard Lekaj. Uputio je dobrodošlicu biskupima, svećenicima, redovnicama i svim vjernicima laicima te svima koji su misu slušali putem prijenosa na HRT Radio Puli. Misi su nazočili predstavnici Grada Pule, na čelu s gradonačelnikom Filipom Zoričićem, Božo Kirin, načelnik Policijske uprave istarske, Vjekoslav Vukšić, načelnik Policijske postaje Pula, Vesna Mijatović, glavna tajnica sveučilišta u Puli, i Nikola Vujačić, v. d. ravnatelja Gimnazije Pula. Osobito srdačan pozdrav uz zahvalu na dolasku vlč. Lekaj uputio je efendiji Esadu Jukanu, glavnom imamu Medžlisa Islamske zajednice u Puli.

„Danas, o njegovoj svetkovini, želim s vama razmišljati o sv. Tomi, čovjeku kojega su prozvali da je nevjeren jer nije vjerovao ono što je trebao vjerovati, jer je trebao vjerovati ono što su mu drugi rekli. Kao i svaki čovjek, tako i sv. Toma ima svojih pozitivnih i negativnih strana“, rekao je mons. Kutleša na početku homilije. „Pogledamo li njegove negativne strane, primjetit ćemo da je bio vrlo pesimističan. Kada je doznao da je Isus ubijen i da ga nema, Toma je odmah u sebi rekao: ‘Upravo je to ono što sam očekivao, sve je propalo, nema više ništa, što učiniti nego otiti.’ I mi u svome životu kada pogledamo svoje osobne probleme, probleme obitelji i društva, koliko puta poželimo otiti, napustiti i biti sami i nekako nas nadvlada taj pesimizam jer ne vidi-

mo pozitivnih strana“, napomenuo je mons. Kutleša. „Iz te se pogreške redovito odlazi u drugu pogrešku koju je napravio sv. Toma, napustio je svoju zajednicu i otišao u samoću, pobegao je. Obično se u takvima situacijama čovjek povuče u svoju samoću, u depresiju i razmišlja o onim negativnim stvarima. No, upravo zajednica, obitelj ta je koja će čovjeku pomoći kada dođu teški trenutci. No, i mi, kao i sveti Toma, činimo pogrešku izolirajući se od društva, a to samo povećava pesimizam. Nemojmo učiniti tu pogrešku“, pozvao je nadbiskup, „ako vidimo da imamo problema, potrebno je obratiti se drugim ljudima, zajednicama, Crkvi, gdje ćemo pronaći utjehu.“ Spomenuo je u tom kontekstu i običaj prethodnih generacija koje su posjećivale obitelji u kojoj je netko preminuo, upravo kako bi iskazali utjehu i blizinu obitelji pokojnika.

Govoreći o sv. Tomi, nadbiskup je nadalje naglasio kako je on bio iskren, kada nešto ne zna, on pita, ne stidi se svoga neznanja. Zahvaljujući njegovu pitanju, Isus je izgovorio riječi koje su svim vjernicima putokaz: „Ja sam Put, Istina i Život.“ Mons. Kutleša rekao je da je veličina čovjeka u tome da i sam sebi prizna kada nešto ne zna, pa tako i u pitanju vjere: „Kada čovjek shvati da je grešnik i da se treba obratiti, to je velika stvar“. Velika je opasnost mentaliteta današnjega vremena neshvaćanje razlike između dobra

i zla, prikazivanje grijeha kao nečeg normalnog: „...a upravo u ne-prepoznavanju grijeha leže mnoge opasnosti“, naglasio je nadbiskup te nastavio: „molimo sv. Tomu da nam dâ snage da shvatimo ono što ne znamo i da znamo to popraviti i krenuti u avanturu vjere.“ Napomenuo je dalje citat da „čovjek najdalje vidi u tami“, pojasnivši da samo noću vidimo zvijezde koje su svjetlosne godine daleko. U tami noći čovjek može daleko više stvari spoznati nego u svjetlosti kada se mnoge druge stvari nameću. „Molimo sv. Tomu da nam dâ da možemo gledati daleko i da možemo vidjeti ono što ne možemo očima vidjeti, iza materijalnih stvari počinje duhovni svijet koji čovjek može shvatiti samo vjerom, a to je dar koji ne možemo shvatiti razumom, već se to prihvata srcem.“

Biskup je nadalje istaknuo kako je sv. Toma vrlo odan: „Kada je video što je Istina i što je realno, on u potpunosti prihvata ono što je prihvatio, i na kraju i sam svoj život dao je radi Isusa Krista, poginuvši mučeničkom smrću.“ I mi smo pozvani u životu sve propitivati, ali zadržati ono što je dobro. Kada shvatimo što je bit vjere, onda to trebamo slijediti do kraja. „I u obitelji trebamo biti dosljedni i vjerni obećanjima koje jedni drugima dajemo, jer dolazi do problema kada kršimo obećanja ili ponestane povjerenja“, rekao je nadbiskup, te nastavio: „ono što je Isus poručio sv. Tomi poručuje i nama danas, ‘ne budi nevjeran nego vjeran.’ Budi vjeran onome što si prihvatio u svome životu, ulozi majke, oca, svećenika, liječnika, vrši ono što ti je povjерeno i nastoj u tome biti najbolji, a tako i u pitanju vjere. Trebaš biti dosljedan, uzor, ne toliko riječima, koliko postupcima prema drugim ludima.“

„I na kraju Isus kaže: ‘Ne budi nevjeran, nego budi vjeran’“, rekao je nadbiskup. „Pogledamo li, vidimo da je temelj cijelog našeg življenja vjera, mi vjerujemo većinu stvari koje nismo dokazali, vjerujemo sve ono što učimo u znanosti, gdje

god dodjemo vjerujemo ljudima, vjerujemo roditeljima, partnerima. Usmjereni smo na vjeru. Kako trebamo vjerovati Bogu, trebamo zadobiti i povjerenje od ljudi, ljudima moramo dokazati da smo mi ljudi od povjerenja. Budemo li svi pošteni, budemo li davali povjerenje drugima i ne dopustili da drugi izgube povjerenje u nas, tada se društvo mijenja i sve se postavlja na svoje mjesto.

Neka nam sveti Toma u svemu tome bude uzor, kako biti u životu dosljedan“, zaključio je propovjednik.

Nadbiskup je, kako je to uobičajeno na sve veće svetkovine, na kraju homilije uputio i kraće promišljanje na talijanskom jeziku, a kao i obično, na talijanskom je bio i dio čitanja i pjesama.

Misu su glazbeno animirali združeni crkveni zborovi pulskih župa, pod ravnateljem Vilme Grazie Žmak te uz orguljsku pratnju Paole Batel.

Nakon misnoga slavlja na središnjem gradskom trgu Forumu održan je koncert duhovne glazbe Klape „Sveti Juraj HRM“, a nakon toga nastupili su grupa Sergio Re-kreativo i Tedi Grubica, pjesmama Olivera Dragojevića, inače počasnog građanina Pule.

Pulska biskupija i Grad Pula svetkovinu svoga nebeskog zaštitnika sv. Tome apostola proslavili su četverodnevnim duhovnim događanjima, od srijede, 30. lipnja do same svetkovine, u subotu, 3. srpnja. Od 30. lipnja do 2. srpnja u pulskoj je katedrali održana trodnevna duhovna priprava koju su predvodila dva dekana Pulske biskupije te jedan kanonik pulskoga Stolnog kaptola sv. Tome apostola. Prvoga dana Trodnevnice misu je predvodio preč. Ilija Jakovljević, dekan Vodnjanskoga dekanata, a drugoga dana preč. Mirko Vukšić, dekan Labinskoga dekanata. Trećega je dana prije mise bila svečana pjevana Prva večernja. (G. Krizman)

MISIJSKI PRVOPRIČESNIČKI DAR U DONJEM LABINU

Vjeroučenici koji su se pripremali za primanje sakramenta prve pričesti u Župi Gospe Fatimske i Župi Srca Isusova iz Labina na početku su župnih kateheza dobili misijske kutijice. Citavo vrijeme marljivo su u njih ubacivali svoje novčiće pa su na dan prve pričesti, 30. svibnja i 6. lipnja, svoj dar donijeli pred Isusa. Sakupili su 1.460,00 kn koje su uplaćene na žiro-račun Papinskih misijskih djela Hrvatske, a za potrebe siromašne djece i misionara u svijetu. (LB)

Presveto Srce Isusovo na Marcilnici

Upetak, 11. lipnja svečanom je misom obilježena svetkovina Presvetoga Srca Isusova na Marcilnici u Župi Srca Isusova. Sv. misu predvodio je kapelan istoimene župe vlč. Wojcheck Właszlo, a u koncelebraciji je bio vlč. Blaž Bošnjaković, župnik. Svojim prisustvom na misi labinski su vjernici pokazali kako štuju Presveto Srce Isusovo pa su uz župljane domaćine došli vjernici iz okolnih labinskih župa. Združeni zbor Podlabina i Marcilnice, na čelu s orguljašem Sinišom Novakom, vodio je liturgijsko pjevanje. Vlč. Wojcheck je na osebujan način vrlo jezgrovito i sadržajno približio značaj i vrijednost ljubavi Isusove koju nam je Gospodin pokazao žrtvom na križu. (LB)

Uvijek vjerni svetom Antunu

Labin Donji Otkad smo saznali da crkva sv. Antuna Padovanskog u samom podnožju Staroga Labina ipak pripada župi Donjega Labina, Gosi Fatimskoj, svake godine obilježavamo spomendan svetoga Antuna malim hodočašćem od crkve svetoga Franje do crkve svetoga Antuna moleći Gospinu Krunicu. U crkvi izmolimo Litanije svetoga Antuna i za sve dobročinitelje te crkve. Tako smo učinili i ove godine. Mise u toj crkvi nemamo i neće je biti dok se ne obnovi jer ju treba nanovo posvetiti. Bilo nas je 11 hodočasnika. (Sudionik)

Gračišće proslavilo svoje nebeske zaštitnike

Gračišće, mjesto u Pićanskom dekanatu, proslavilo je u nedjelju, 20. lipnja svoje nebeske zaštitnike, sv. Vida, Modesta i Krescenciju. Blagdansko misno slavlje predvodio je vlč. Rikard Lekaj, župnik pulske katedralne župe, u suslavlju sa župnikom vlč. Filipom Celentom. Ove je godine uoči blagdana po prvi put nakon duže vremena održana trodnevna duhovna priprava koju su predvodili vlč. Maksimiljan Ferlin, vlč. Mladen Pranjić i vlč. Carlos Arturo Fonseca Farfan.

Uvodni pozdrav okupljenima izrekao je vlč. Celent. Propovjednik je u prigodnoj homiliji istaknuo kako je milost imati za župne zaštitnike mučenike, velike svjedoke vjere. Podsjetio je ukratko na životopis sv. Vida, sina bogate obitelji iz mjesta Mazara del Vallo na Siciliji, koji je otisao iz obiteljskoga doma jer je njegov otac tražio da se odrekne vjere. Njegova je vjera bilo toliko čvrsta već u dječačkoj dobi. Bilo je to u vrijeme Dioklecijanovih progona kršćana. Zajedno s njime mučeništvo su podnijeli i sv. Modest, njegov učitelj, i sv. Krescencija, koji su se brinuli o njemu. Poruka sv. Vida, koji je iz vjernosti

prema Kristu dao život, govori nam da se ne damo zavesti duhom ovoga svijeta, koji želi čovjeka udaljiti od Boga. Govoreći o ulomku iz Evangelija po Marku u kojem Isus stišava nemirno more, vlč. Lekaj istaknuo je da su se učenici u strahu za vlastiti život obratili Isusu da ih spasi. Obraćaju mu se pitanjem: „Učitelju, zar ne mariš što mi ginemo?“ I mi se često u životnim problemima na taj način obraćamo Bogu, gotovo ljutito, kada životni problemi počnu udarati lađu našega života poput oluje. U tim nam trenutcima trebaju biti uzor svetci poput Vvida, Modesta i Krescencije koji su, dok su podnosi mučeništvo, bili mirni jer su bili zagledani u Krista. Moramo vjerovati da jedini koji ima moć smiriti oluje našega života jest Isus Krist, istaknuo je propovjednik. Današnji čovjek, umjesto da se uzda u Krista, traži pomoć kod raznih pogrešnih bogova. U svojim životnim problemima trebamo se jednostavno vratiti Kristu, naglasio je vlč. Lekaj. Propovjednik je potaknuo okupljene da, uz sve svoje osobne nakane, toga dana mole i za dar vjere, koju nam Krist daje preko Crkve, sakramenata i molitve. Na kraju homilije nadodao je da i

naše vrijeme ima svoje mučenike koji su položili svoj život iz vjernosti prema Isus Kristu, poput našeg bl. Miroslava Bulešića.

Misno je slavlje glazbeno animirao župni zbor.

Misa je održana na otvorenom, nadomak zvonika, pod širokim krošnjama stabala, u dvorištu crkve, iz kojeg se na sve strane pruža pogleda na okolne srednjovjekovne gradiće kojima dominiraju pitoreskni zvonici, koji svjedoče tisućletnoj vjerničkoj tradiciji ovoga kraja.

Nakon mise održano je druženje u ugodnoj hladovini stabala.

Župa Gračišće osnovana je oko 1000. godine. Sadašnja crkva sv. Vida u Gračišću sagrađena je u 18. stoljeću, a 30 metara visok zvonik ponosno ondje stoji još od 13. stoljeća. U Župi se čuva arhiv od 1667. godine, a u Matičnoj knjizi krštenih iz 17. stoljeća pronađeni su glagolski ostrišci.

Zanimljivo je napomenuti da župa Gračišće, sa svojih tek nešto više od 1000 stanovnika, ima čak 11 crkvica, od kojih se dio nalazi u malenoj starogradskoj jezgri, doslovno jedna nadomak druge. (G. Krizman)

Misa o 95. obljetnici rođenja p. Danijela Hekića

Utorak, 22. lipnja 2021., u selu Gljušići nadomak Svetog Petra u Šumi misnim je slavljen obilježena 95. obljetnica rođenja p. Daniela Hekića, franjevca koji je više desetljeća proveo nepokretan u bolničkom krevetu i bio veoma tražen isповjednik i duhovnik te je preminuo na glasu svetosti.

Misa je održana u dvorištu njezine rodne kuće koja već niz godina služi kao mjesto za duhovne susrete.

Misu je predvodio župnik, o. Mate Kolak, OSPPE, pavlin iz pavlinskoga samostana u Svetom Petru u Šumi, u susavlju s kapelanom Jurom Josipovićem, OSPPE.

Na misi, na kojoj se uz ostalo molilo i za skoru beatifikaciju o. Daniela Hekića, sudjelovao je veći broj mještana Svetog Petra u Šumi te ovogodišnji prvpričešnici.

Danijel Hekić rođen je 22. lipnja 1926. od oca Franje i majke Ande, koji su imali devetero djece. Godine 1945. stupio je u novicijat u franjevačkom samostanu u Veneciji, za svećenika je zaređen 1952. godine, ali Mladu misu zbog političkih prilika nije slavio u rodnom Svetom Petru u Šumi. Aktivan je bio svega tri godine: u Veroni (1952. – 1953.), Trstu (1953. – 1954.), Trevisu i Cittadelli (1954. – 1955.). U Trevisu se suočio sa svojom bolešću. No, to ga nije spriječilo da ostane blizak ljudima i ubrzo je postao traženi isповjednik i duhovnik. Godine 1981. seli u franjevačku Kuću Presvetoga Srca u mjestu Saccolongo. K njemu se slijevaju rijeke hodočasnika, on ih prima, tješi, blagoslivlja, isповijeda, lijeći duševne rane. I kada, tijekom vremena, slijedom napredovanja njegove bolesti više ne može ni govoriti, ljudi nastavljaju dolaziti jer osjećaju ohrabrenje od same njegove prisutnosti, a on, onako bespomoćan u svojoj patnji, poput Krista na križu, upravo po tom životnom

svjedočanstvu najsnažnije ljudima donosi Krista. Preminuo je na glasu svetosti 26. rujna 2009.

Već niz godina, svake korizme nedjelje, u selu Gljušići – na području župe Sveti Petar u Šumi, održava se Križni put „Stopama o. Danijela Hekića“. Križni put održava se duž 4 kilometra duge staze od rodne kuće o. Danijela do mjesta Veli brig, poljskim putovima između oranica i vinograda, kojima je kao dječak prolazio o. Danijel. Ideju je prvotno pokrenuo 2009. godine pavlin o. Alen Kiš, a nastavili su je svi redovnici koji su se nakon toga izmjenjivali u supetarskom pavlinskog samostanu. Godine

2011. konačno je određena staza i postavljena su raspela koja označavaju postaje te se od tada Križni put održava redovito svake korizmene nedjelje. Zaključne molitve mole se kod velikog zavjetnog križa, nedaleko mjesta Ježenj, postavljenog jubilarne 1900. godine. Rodnu kuću o. Daniela, sagrađenu 1721. te zalaganjem rodbine i prijatelja 2001. temeljito obnovljenu, u prigodi zlatnoga svećeničkog jubileja o. Danijela, 7. travnja 2002. obitelj je poklonila Župi Sv. Petra u Šumi, nazavavši je „Betanija“ – dom molitve i duhovnoga kršćanskog izgradivanja. (<http://www.biskupija-porecko-pulska.hr>)

Proslavljena 300. obljetnica župne crkve u Svetom Ivancu nad Rašom

Župa Bezgrešnoga začeća Blažene Djevice Marije i svetoga Ivana Krstitelja u mjestu Sveti Ivanac nad Rašom proslavila je u subotu, 26. lipnja 2021. lijep jubilej, tri stoljeća od posvete župne crkve. Misno slavlje predvodio je dekan Vodnjanskoga dekanata, vicepostulator u kauzi za kanonizaciju bl. M. Bulešića, preč. mr. sc. Ilija Jakovljević, uz koncelebraciju župnika domaćina vlč. dr. sc. Bernarda Jurjevića. Misa je u večernjim satima održana na otvorenom, po red župne crkve, u hladu krošnje stoljetnoga stabla.

Predslavitelj je prigodnu homiliju započeo riječima: „Slaveći 300. obljetnicu posvete ove crkve, mi ne slavimo samo posvetu zidova ove crkve, nego živu zajednicu u ovom mjestu – župi. Dok promatramo ovo zdanje, u njemu vidimo vjeru naših predaka. Ova kamena građevina odraz je one duhovne zajednice koja je ovdje stoljećima živjela vjeru, slavila sveta otajstva te ostala središte duhovnoga života ovog kraja. Nije uvijek bilo lako živjeti vjeru, ostati vjeran Crkvi, međutim centar ovoga mjesa ostala je ova kamena građevina koja simbolizira tu duhovnu veličinu.“

Vlč. Jakovljević prisjetio se dugogodišnjega župnika pok. Romana Širola, koji je u toj i susjednim župama bio župnik oko pet desetljeća: „Sjećam se vašeg župnika, vlč. Romana Širola, s kojom je ljubavlju obnavljao ovu crkvu, posebno novi misni oltar, kako bi ova crkva bila živi znak vjere u ovom kraju. Danas se s ponosom divimo kulturnoj i povijesnoj ostavštini ove duhovne zajednice, ali moramo biti i nositelji toga duhovnog zajedništva. I mi smo pozvani izgrađivati svoju duhovnu obitelj, svatko je od nas sada živi kamen ove duhovne zajednice. I ljepota duhovne zajednice ovisi o

nama. Da bi ova duhovna zajednica mogla biti živa zajednica, potrebno je da se svakodnevno ugrađujemo u živi hram Božji.“

„Često na povijesnim građevinama vidimo pukotine, vlagu, možda urušene krovove i zidove. To je slika ponekad i duhovne zajednice koja je napukla jer redovito ne slavi sveta otajstva. Možda se urušila jer je primila samo sakrament krštenja i vegetira do primanja drugih sakramenata kršćanske inicijacije. Svatko je od nas dio toga crkvenog zajedništva i naše zanemarivanje nedjeljnih i blagdanskih slavlja slika je urušene građevine“, upozorio je propovjednik na opasnost u duhovnom životu.

„Ova je obljetnica prigoda da si osvijestimo kako smo mi ta živa zajednica – Crkva u kojoj Bog prebiva. Dok zahvaljujemo Bogu na generacijama i generacijama vjernika ovoga kraja koji su gradili, obnavljali i čuvali ovu kamenu građevinu, još smo više zahvalni na onoj duhovnoj građevini koju razna povijesna zla nisu uspjela uništiti. Povijest je stvarala pukotine na vjeri ove zajednice, ali ona se uvijek, uz Božju milost i spremnost vjernika ovog kraja, iznova obnavljala i ostala živa Kristova zajednica“, rekao je preč. Jakovljević.

„Zaštitnik je ovog mesta sv. Ivan Krstitelj koji je sav svoj život posvetio da pripravi put Kristu. Pozivao je ljudе na obraćenje kako bi pripravili put Bogu. I nas danas poziva na put obraćenja kako bi naše srce, naše obitelji i ova zajednica bili dostojan hram Duha Svetoga. Zato se na početku sv. mise kajemo za svoje grijehе kako bismo mogli biti sveti Božji hram. Grijeh stvara pukotine na hramu naše duše, našega života, naših obiteljskih i župnih zajednica. Ostanimo otvoreni pozivu sv. Ivana Krstitelja da se trajno obnavljamo, da nikad ne zatvorimo svoje srce za čovjeka i Boga. Mi smo onoliko veliki, koliko smo spremni oprostiti, koliko smo spremni ljubiti, imati milosrđa. Ljubiti ne znači priznati poraz. Ljubiti znači izdići se iznad grijeha i nastojati svaku ranu zamotati u bijeli omot ljubavi, kako nas uči naš bl. Miroslav Bulešić. Taj je omot ljubavi Bog. Bog nije došao onima koji su sebe smatrali idealnim, savršenim jer oni su već bili zatvorili vrata svoga srca. Bog dolazi onima koji se smatraju grešnima, slabima, koji se žele izdići iznad trenutnoga stanja. To je i poziv Ivana Krstitelja. Ne ostati tapkati na mjestu, već svakodnevno nastojati rasti u ljubavi prema Bogu i bliženjem“, pozvao je propovjednik.

„Dok vam čestitam ovu veliku obljetnicu, dok Bogu zahvaljujemo za sve one svećenike koji su ovdje sijali sjeme riječi Božje i dijeli svete sakramente, u isto vrijeme želimo moliti za nas da budemo dostojni ovoga trenutka i širitelji Radosne vijesti. Ponekad nam je određene stvari teško razumjeti, kao i Zahariji i Elizabeti, ali onaj tko ima povjerenja u Boga, taj uvijek donosi dostojarne plodove kršćanskoga poziva. Pozvani smo graditi ovaj svijet na kršćanskim vrednotama, da jedni druge smatramo braćom i sestrama. Da jedni kod drugih otkrivamo sliku djeteta Božjeg. Zajedno smo Crkva – zajednica Isusovih učenika. Bog svakoga od nas treba da bi ovaj svijet bio bolji“, zaključio je predslavitelj.

Na kraju misnoga slavlja župnik Jurjević izrekao je zahvale svima koji su na bilo koji način doprinijeli održavanju te svečanosti i brojnim generacijama koje su ugradile dio sebe u izgradnju ili obnovu toga sakralnog zdanja. Posebno se sa zahvalnošću prisjetio pok. župnika Širola te izrazio zahvalnost dekanu Jakovljeviću na dolasku i upućenoj homiliji.

Prije završnoga blagoslova preč. Jakovljević istaknuo je da se rado odazvao upravo prisjećajući se po-kognog župnika Širola, ali i kao znak podrške i zahvale župniku Jurjeviću koji podnosi velik teret pokriva-jući veliko područje sa svojim trima

župama, Barbanom, Sutivancem i Svetim Matejom.

Nakon zahvale *Te Deum* i završnoga blagoslova župnik je proglašio i pozvao, a predslavitelj uručio plakete zahvale za izuzetan angažman i pomoć u životu župne zajednice. Dobitnici su: Milenko Roce, Udruga Baldakin Sutivanac, DVD Sutivanac, načelnik Općine Barban Dalmor Paus, voditeljica župnoga zabora Helga Vrh, Marija Plečić Frančula, Izo d. o. o. iz Balići, Trgometal d. o. o. iz Gorice te Milan Meden i Družba Braće Hrvatskoga Zmaja koji su dali svoj doprinos tijekom proteklih godina.

Druženje je nastavljeno na otvorenom igralištu pored škole i dječjega vrtića, uz osiguranu večeru za sve sudionike proslave toga lijepog jubileja, za što se pobrinulo Dobrovoljno vatrogasno društvo Sutivanac, uz pomoć velikog broja mještana.

Povjesni izvori spominju Sveti Ivanac nad Rašom još 1012. godine. Nepoznata je, ali zasigurno vrlo davna godina osnutka župe. Župna crkva sagrađena je u 18. stoljeću, vjerojatno na mjestu starije crkve, s preslicom i dvama zvonima. U župi se čuva arhiv od 1815. godine. Najstariji poznati glagoljski natpis iz 1516. godine spominje i župana Bartula Cvitića.

Župna crkva, posvećena Bezgrešnom Začeću, jednobrodna je građevina sa svetištem i lopicom. U prezbiteriju je oltar sa svetohrani-

štem i kipom BDM. U crkvi se čuva kamena krstionica iz 1750. godine. Crkva je temeljito obnovljena 2007. godine. Nekadašnja župna crkva, na groblju, posvećena je svetom Ivanu Krstitelju.

Ova nevelika zajednica, smještena u središnjoj Istri, sa svojih oko 350 stanovnika, nastanjena je u desetak omanjih naselja. Područje plijeni mirom i zelenilom blagih brežuljaka, koji sve više privlače domaće i inozemne goste i posjetioce, ali osim turističke djelatnosti, ovaj se kraj može podićiti s više veoma uspješnih poduzetničkih primjera zahvaljujući kojima ova sela ipak nisu previše opustošena masovnim migracijama prema većim gradovima ili inozemstvu u potrazi za boljom budućnošću. Mlade obitelji s djecom koje odabiru ostati ovdje, i lokalna uprava koja im prema svojim mogućnostima to nastoji olakšati, nuda su bolje budućnosti za nove naraštaje koji će u nekim narednim vremenima slaviti daljnje jubileje u ovoj župi.

Iako je danas sve teže pronaći crkve gdje zvona nisu elektrificirana, početak je proslave obilježen ručnom zvonjavom zvonara Romana Licula. Ta zvonjava i završetak večeri slavljenja i ponosa svojom prošlošću u znaku druženja svih mještana, uz mnoštvo djece svih uzrasta koja se igraju na mjesnom igralištu, nemjerljivo je bogatstvo koje potvrđuje da su ovakve zajednice, posebno središnje Istre, itekako svjesne vrijednosti prenošenja svoga vjerskog, povjesnog i kulturnog nasljeđa. (Tekst i foto: G. Krizman)

Rafael Villergas Castaño proslavio Mladu misu u Premanturi

Rafael Villergas Castaño, mladomisnik Porečke i Pulskog biskupije, proslavio je u nedjelju, 27. lipnja 2021. svoju Mladu misu u Premanturi, na krajnjem jugu Pulskoga dekanata, u župnoj crkvi sv. Lovre mučenika, gdje je proveo vrijeme đakonata. Red prezbiterata primio je u pulskoj katedrali 12. lipnja 2021., po rukama nadbiskupa mons. dr. sc. Dražena Kutleše.

Za mladomisničko geslo odabrao je riječi iz Evanđelja po Mateju: „Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga.“

Uvodni pozdrav svima okupljenima uputio je župnik domaćin vlč. Antun Nižetić, a on je izrekao i uvodni dio homilije, pojasnivši na engleskom jeziku ukratko Mladu misu, s obzirom da je na misi bilo više inozemnih gostiju koji svoj odmor provode u Premantu-

ri. Govoreći o ulomku iz Evanđelja po Marku o Jairovoj kćeri, naglasio je simboliku broja 12, djevojčica je imala 12 godina i žena je bolovala 12 godina, taj je broj označavao Izrael, narod Božji, koji je bolestan ili koji je umro. I danas mnogi spavaju ili su mrtvi – u duhovnom smislu. Istaknuo je da je Porečka i Pulsko biskupija ove godine dobila četiri nova svećenika, dva iz Neokatekumenskoga puta i dva iz Javnoga vjerničkog društva *Omnia Deo*. Istaknuo je kako je šezdesetih godina prošloga stoljeća upravo po novim pokretima u Crkvu došlo novo proljeće, nada nam je da će tako biti i u sadašnjem trenutku. Pohvalio je i ovogodišnju generaciju krizmanika, zajedno s roditeljima, istaknuvši da je primijetio kako je nekima zaista bilo stalo do činjenice da ti mladi ljudi primaju sakrament svete potvrde. U nastavku je mladomisnik ukratko dao svjedočanstvo

svoga puta prema svećeništvu, koji je započeo pohađanjem kateheza Neokatekumenskoga puta, a odluka o duhovnom zvanju javila se na susretu s Papom u Madridu 2011. godine. U Hrvatsku u sjemenište poslan je na susretu kandidata Neokatekumenskoga puta u Porto San Giorgio u Italiji. Izrazio je svoju zahvalnost za sve darove koje mu je Bog dao tijekom devet godina formacije. „Bog želi proći i životom svakoga od nas i želi da se osjećamo ljubljeni jer svatko je od nas predragocjeno dijete Božje“, naglasio je mladomisnik. Zaključio je svoje obraćanje zamolbom okupljenima da mole za njega.

Na kraju misnoga slavlja župnik Nižetić uručio mu je prigodan dar, a mladomisnik je svima udijelio mladomisnički blagoslov te podijelio mladomisničke spomen-sličice.

(G. Krizman)

Proslava svetkovine sv. Petra i Pavla apostola u Puli

Svetkovina sv. Petra i Pavla ap. u pulskoj Župi sv. Pavla ap. proslavljenja je s više misnih slavlja, a prethodila je i trodnevna duhovna priprava. Svečano večernje misno slavlje o svetkovini predvodio je generalni vikar Porečke i Pulskog biskupije mons. Vilim Grbac, uz koncelebraciju župnika Župe sv. Josipa vlač. Ivana Prodana, o. Nikice Battiste iz pulskoga Franjevačkog samostana sv. Franje Asiškog te župnika domaćina, pulskoga dekana preč. Milana Mužine.

Svečanost je započela ulaznom procesijom kroz sredinu crkve. Na početku je prigodan uvodni pozdrav izrekao župnik domaćin preč. Mužina. Mons. Grbac je, u uvodnom obraćanju, zahvaljujući preč. Mužini na pozivu, rekao kako mu je uvijek drago doći u Župu sv. Pavla ap. u Puli jer je ondje proveo neko vrijeme kao mlad svećenik na početku svoje svećeničke službe.

Mons. Grbac u prigodnoj je homiliji istaknuo da se nekada, u neka starija vremena, svetkovini sv. Petra i Pavla ap. pridavao veći značaj nego je to danas slučaj, na neki se način vrijeme na početku ljeta dijelilo prema toj svetkovini, „prije ili poslije

Petrove“, znale su reći starije generacije. Danas se, pak, više slave neki drugi svetci, čak iz nekih drugih krajeva, što nije loše, ali moramo biti svjesni da bi kršćanstvo bilo nezamislivo bez doprinosa tih prvaka apostola. Mons. Grbac naglasio je da nas je sv. Pavao nemjerljivo zadužio svojim zapisima, od njega, uz ostalo, saznajemo puno i o životu prvih kršćanskih zajednica. No, ono što u ličnostima sv. Petra i Pavla ap. ima velik značaj za nas u našem duhovnom rastu jest saznanje da nisu bili savršeni, no trudili su se i rasli, uz pomoć Božju. Petar je zanijekao Isusa. Koliko mi puta u svakodnevnom životu svojim poнаšanjem zanječemo Isusa kada ne živimo kršćanskim životom, zapitao se propovjednik. Podsjetio je nadalje da je sv. Pavao doživio obraćenje, ali tek nakon što je, pavši s konja, i oslijepivši, osjetio što znači biti na dnu. To nam je poticaj da je i nama, bez obzira na našu situaciju, moguće obraćenje. No, propovjednik je napomenuo da je danas gotovo postala moda govoriti o svom obraćenju. Poput sv. Pavla moramo biti ponizni, tek tada možemo navijestati Isusa Krista. Osim što su oboje

skončali svoj ovozemaljski život u Rimu mučeničkom smrću, sv. Petru i sv. Pavlu zajedničko je i da su obojica dobila drugu priliku. Teško da bi bilo tko od nas ukazao sv. Petru povjerenje koje mu je i nakon što ga je zanijekao, dao Isus. On mu daje novu priliku jer želi da bude nov čovjek, želi da postane odgovoran. I sveti je Pavao znao iskoristiti drugu priliku, riječima „vjeru sačuvao“ govori nam da je vjera za njega nakon obraćenja postala najveća vrednota.

Sveti Petar i sv. Pavao nisu bili savršeni, ali su izvršili svoje poslanje. Ni mi nismo savršeni, stoga pogledajmo na njih i neka nam kao i njima uzor bude Isus Krist, budimo i mi ti koji ćemo svjedočiti vjeru.

Od nas se danas ne traži „crveno mučeništvo“, mučeništvo krvlju, kao, ne tako davno, od bl. Miroslava Bulešića, ali imamo prigodu za „bijelo mučeništvo“, koje nas možda zadesi kada unatoč svemu želimo živjeti prema kršćanskim načelima, napomenuo je propovjednik.

I mi si danas trebamo postaviti pitanje koje je Isus postavio učenicima: „A što vi kažete, tko sam ja?“ Tko je Bog u našemu životu? Je li on za nas, kako sam kaže, „Put, Istina i Život“? Put je to kalvarije, ali koji vodi životu koji ne prestaje, rekao je mons. Grbac. Dao Bog da i zahvaljujući sudjelovanju na ovoj misi, možemo dosljednije i bolje živjeti svoju vjeru u Boga, zaključio je mons. Grbac.

U završnim zahvalama preč. Mužina zahvalio je svima koji su na bilo koji način doprinijeli uspjehu ovogodišnje proslave zaštitnika te velike pulske župe.

Svetkovini je prethodila trodnevna duhovna priprava koju su predvodili vlač. Vladimir Brizić, preč. Ilija Jakovljević i vlač. Leonard Škec.

(Tekst i foto: G. Krizman)

Pazinski Novaki proslavili Sv. Ulricha biskupa

Župa sv. Mihovila arkandela u mjestu Pazinski Novaki, u Pićanskom dekanatu, proslavila je u nedjelju, 4. srpnja spomendan sv. Ulricha biskupa, kojeg povijest hagiografije pamti kao prvoga svetca kojega je kanonizirao jedan papa, i to papa Ivan XV., godine 993. Do tada su biskupije i samostani sami odabirali svoje zaštitnike i slavili ih kao svetce. U Pazinskim Novakima Sv. Ulrich slavi se od davnina, a prema kazivanju mještana, to je i toponim za mjesto nedaleko naselja gdje se nekada nalazila drevna njemu posvećena crkva. Njemu je posvećena župna crkva iz XVII. stoljeća, koja je vjerojatno sagrađena na mjestu starije građevine.

Misno slavlje u nedjelju, 4. srpnja predvodio je župnik, vlč. Mladen Pranjić. On je u prigodnoj homiliji podsjetio da je sv. Ulrich bio biskup Augsburga i da je umro na glasu svetosti. I tada, kao i danas, bila su teška vremena, zato od njega možemo puno naučiti za naš put svetosti. Na tom nam je putu potrebna Riječ Božja, rekao je propovjednik, i mi smo poput Ezekijela pozvani biti proroci, pozvani smo ne isključiti se iz Rijeći. Mi imamo potrebe Duha Svetoga, snage Božje, milosti, da nas

Bog „podigne na noge“, citirao je predslavitelj proroka. Bog poziva Ezekijela i šalje ga sinovima Izraelovim. Prorok poziva narod koji je skrenuo s puta, to nikada nije bilo lako, ni onda ni sada, kao ni u vrijeme biskupa Ulricha. Vjerujem da je i sv. Ulrich kušao ono što kaže prorok Ezekijel, „uđe u me Duh“. Nije bilo jednostavno biti biskup, tada kao ni danas, rekao je vlč. Pranjić, ista su vremena, teška vremena, biti biskup znači ispravljati svećenike, suočavati se s narodom, stalno se nositi s problemima, živjeti u neprestanom stresu zbog problema, u takvim je okolnostima zbilja potrebno da, kao i proroka Ezekiјela „Bog podigne na noge“. „Oči su naše vazda uprte u Gospodina“, to je činio prorok Ezekijel i sv. Pavao i sv. Ulrich, svi su oni gledali u Krista i otuda sva ta njihova snaga, svaka milost. Govoreći o trnu sv. Pavla koji se spominje u Poslanici, vlč. Pranjić istaknuo je riječi ‘snaga se u slabosti usavršuje’, u slabosti i neimaštini, tek kada smo u potrebi u nama se nastanjuje snaga Božja, milost Božja, Duh Sveti. Moramo biti svjesni da ne kontroliramo stvarnost svojega života, već smo potrebiti Božje milosti, naglasio je između ostalog vlč. Pranjić.

Lik sv. Ulricha nalazi se na glavnoj oltarnoj pali, uz lik Blažene Djevice Marije, a crkva posjeduje i povijesni drveni kip svoga zaštitnika, koji čeka restauraciju.

U župi Pazinski Novaki, u župnoj kući sjedište je redovničke družbe Istarskih župnih sestara, ondje žive četiri sestre koje se brinu o crkvi te služe župi: s. Branimira Salomon, s. Davorka Bertoša, s. Branka Matika i s. Dolores Zornada.

Na kraju mise svi su okupljeni zajedno izmolili Molitvu za nova duhovna zvanja te Molitvu sv. Mihovilu arkandelu, koje se uobičajeno ondje mole na kraju svake mise.

Mjesto Pazinski Novaki spominje se od 1341., a župa od 1487. godine. Župni arhiv vodi se od 1774. Župna je crkva sv. Ulricha jednobrodna, sa svetištem te četirima kapelama i sakristijom. U župi je nastanjeno oko 240 stanovnika. (G. Krizman)

Djeca su budućnost Crkve i društva

Dječji vrtić „Marija Petković“ u Puli

Uz spomandan bl. Marije Pro-petoga Isusa Petković, 9. srpnja, utemeljiteljice Družbe Kćeri Milosrđa Trećega samostanskog reda sv. Franje čitateljima Ladonje predstavljamo Dječji vrtić „Marija Petković“ u Puli. Sjedište mu je u Zagrebu, a obuhvaća pet podružnica: Blato, Pula, Split, Čakovec i Osijek. Razgovarali smo s predstojnicom i ravnateljicom vrtića u Puli sestrom Antonijom Tijardović.

Sestro Antonija, predstavite nam ukratko kako je Družba nastala i koje su joj sve karizme?

Družbu Kćeri Milosrđa TSR sv. Franje utemeljila je bl. Marija Pro-petoga Isusa Petković, kao odgovor na duhovnu i materijalnu bijedu mjeseta Blata na otoku Korčuli. Dubrovački biskup dr. Josip Marčelić prepoznao je trenutak i uvidio da je došlo vrijeme za Marijin iskorak iz bogate i ugledne obitelji i obiteljskoga blagostanja i posvemašnje predanje Bogu u službi bližnjemu. Godine 1920. Marija je pod biskupovim vodstvom i uz njegovu potporu utemeljila Družbu Kćeri Milosrđa. Po Družbinoj vlastitoj karizmi posvećujemo se: kršćanskom odgoju i izobrazbi djece i mlađeži, osobito siromašne i siročadi, župnom pastoralu, vjeronaučnoj pouci u župama i školama, njezi starijih osoba i karitativnoj skrbi za potrebite, promičući svagdje dosto-

janstvo ljudske osobe i ekumensko zbližavanje.

U kojim sve zemljama Družba danas djeluje? Koliko ima članica?

Majka Utemeljiteljica ustanovila je središnju upravu Družbe u Rimu g. 1952., i u njegovu predgrađu u Tor Lupari osnovala dječje sirotište, a poslije i osnovnu školu te rad u gerijatrijskome centru. S vremenom su otvorene nove kuće milosrđa za odgoj u vjeri djece i mlađeži, zdravstvene usluge i njegu starijih osoba u Hrvatskoj, Vojvodini, BiH, Sloveniji, Italiji, Njemačkoj, Rumunjskoj, Južnoj Americi i Kubi. Novi je iskorak otvaranje misijske postaje u DR Kongu u Maluku 2019. godine. Danas Družba broji 300 sestara.

Kada sestre dolaze u Istru, u Pulu?

U Pulu sestre dolaze 1947., najprije u Župu sv. Josipa, a 1949. osno-

vana je zajednica u svetištu Majke Božje Milosti – Šijana gdje su sestre djelovale do 2001. godine. Rad je sestara u ovoj filijali bio raznolik: obavljale su službu sakristanke, vodile brigu o uresu i čistoći crkve, prale su crkveno rublje, vodile sviranje i pjevanje, davale sate sviranja djevojčicama. Prihvatile su i nešto šivanja, ručnoga rada i obrađivanje vrt. Isto su tako vodile sviranje i pjevanje u crkvi sv. Franje i prale crkveno rublje. Uz ove djelatnosti, sestre su u Šijani otvorile i dječiji vrtić.

Predstavite nam ukratko Vaš Dječji vrtić „Marija Petković“ u Puli.

Godine 2001., na molbu biskupa mons. Ivana Milovana i dozvolom poglavara, otvorena je nova zajednica u Župi Krista Spasitelja Veli Vrh i tu su nastavile svoj rad, u vrtiću

„Marija Petković“. Uz čuvanje male djece, jedna bi sestra katehizirala u školi i uključila se u župni apostolat. Od siječnja 2008. osim jasličke skupine formirana je i vrtička skupina, i tada je zaposlena jedna odgojiteljica gđa Bojana Babić-Pecirep, a u rujnu i gđa Ljiljana Cenčić.

Odgoj je u našoj ustanovi ute-meljen na katoličkoj vjeri i prožet je vrijednostima franjevačkoga humanizma i životne radosti. Preko djece ustanova utječe i na kršćansko oblikovanje roditelja da budu nositelji dobra i mira. Stoga je potrebno njegovati i razvijati religioznu dimenziju djeteta i ospasobiti ga, primjereno njegovoj dobi, za otkrivanje, prihvatanje i življene izvornih (evandeoskih) pozitivnih vrijednosti života u odnosu na sebe, druge i na poseban način Boga.

Značajke su našega odgojnog djelovanja:

LJUBAV – dar Božji koji zahvaća cijelu osobu i vodi je od sebe k drugima

MILOSRДЕ – neophodno za oblikovanje uzajamnih odnosa među ljudima

ODGOVORNOST – znati stajati iza svojih riječi i postupaka

ISKRENOŠT – temeljna moralna vrednota, također neophodna za suživot

DUH ŽRTVE – znati se u svakodnevnim stvarima odricati u korist drugoga

MIROLJUBIVOST I OPTIMIZAM – radost što smo djeca Božja i nositelji mira, svjesni da nas On ljubi i želi tu radost dijeliti oko sebe

FRANJEVAČKI DUH – poštivanje svake osobe i prepoznavanje kao brata i sestre, kao i poštivanje prirode i svega stvorenoga.

Odgojno-obrazovnim djelovanjem pružamo djetetu mogućnost izgradnje stabilnije osobnosti i čvršćega povjerenja u sebe i u druge.

Rad realiziramo u dvjema mješovitim skupinama – rane i predškolske dobi. U protekloj godini upisano je 40 djece, u ranoj skupini boravilo je 15 djece, a u predškolskoj 25 djece. Provodimo 10-satni

program rada. Prema interesu djece i roditelja organizirana je jednom tjedno po 45 minuta engleska radionica. Radno je vrijeme vrtića od 6 do 16 sati.

U vrtiću rade: S. M. Savija, Janja Bakula, medicinska sestra, Ljiljana Cenčić, odgojitelj; Branka Baćac – Fiorido, odgojitelj, Vera Mikulić, kuharski tehnolog, S. M. Antonija, Gordana Tijardović, odgojitelj.

„Marija Petković“ jedini je katolički dječji vrtić na području naše biskupije, jedini koji vode redovnice. Koliki je interes roditelja za upis djece i kako izgleda program katoličkoga vjerskog odgoja u njemu?

Nažalost ne možemo svake godine zadovoljiti interes roditelja za upis djece. Cilj je ovoga Programa odgajati religioznu dimenziju djeteta i ospasobljavati ga za autentične ljudske vrednote, utemeljene na Evandelju. Prenijeti to malenom djetetu na njemu primjeren način, dakako, u suradnji s roditeljima. Vjerski se odgoj ne događa samo kroz informacije ili „učenje o Bogu“, već spletom niza životnih događanja i okolnosti koje dijete proživljava, stvara nove i kvalitetnije međuljudske odnose sa sobom, s drugima, sa svime što postoji, posebice s Bogom.

Važno je ne pogriješiti u odgoju najranije dobi. U čemu, po Vama, današnji roditelji najviše grijese kada je riječ o odgoju predškolaca i što biste poručili roditeljima s malom djecom, koja je tajna uspeha dobrog odgoja?

U vremenu užurbanosti živimo ubrzanim načinom života, žurimo na posao, trčimo za ostalim obvezama, kao što su plivanje, ples, nogomet, zapinjemo u prometnim gužvama te tražimo kraće puteve itd. Uza sve te obvezе, teško je biti „dosljedan“. Dosljednošću **šaljemo poruku**, u ovom slučaju djeci, da smo ozbiljni, da do nečega držimo i da ćemo se toga pridržavati. U situacijama kada dijete negoduje plačem ili vikanjem (jer npr. nije dobilo ono što je tražilo), roditelj bi mirno i sa stavom trebao djetetu objasniti

zašto ne može dobiti ono što želi i ponuditi mu neku prihvatljivu alternativu ukoliko je to moguće (prihvatljivo) ili, ako alternativa nije moguća, ostati pri svom. Ukoliko roditelj popusti i dijete dobije što želi, vjerojatno je da će se takvo (nezeljeno) ponašanje češće pojavljivati. **Dosljednost treba biti pravilo, popuštanje iznimka.**

Hvala s. Antoniji na razovoru i gostoprimstvu, kao i na požrtvovnom radu s djecom koja su budućnost Crkve i društva. Hvala sestrama Družbe Kćeri Milosrđa TSR sv. Franje što djeluju u našoj biskupiji.

U susretu s vrtičkom i jasličkom skupinom djece, pohvalili su se, jedni i drugi, lijepim pjesmama koje su naučili. A na pitanje koje su molitve naučili u vrtiću, vrtička je skupina složno i lijepo naizust izmolila molitvu bl. Mariji kojom završavamo ovaj prikaz.

Bože, Oče dobri, bogat milosrđem, spasio si nas križem Sina svoga Isusa Krista. Zapali u našim srcima, po zagovoru blažene Marije Propetoga Isusa Petković, vatru svoje ljubavi, da ljubimo tebe iznad svega i braću svoju u Kristovoj ljubavi. On je Bog i s tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga, po sve vjeke vjekova. Amen.

Brazilski biskupi zahtjevaju rasvjetljivanje skandala oko cjepiva

Brazilski biskupi zatražili su u otvorenom pismu 9. srpnja razvidno objašnjenje najnovijega skandala oko nabave cjepiva protiv koronavirusa, prenosi Vatican News.

BRASILIA U dokumentu biskupi ističu da s obzirom na više od pola milijuna preminulih od Covida 19 u Brazilu, optužbe imaju posebnu težinu. Vlada predsjednika Jaira Bolsonara u istrazi je zbog sumnje da je znala za korupciju u nabavci cjepiva. Brazilska demokracija trenutno je pred najvećim ispitom u svojoj povijesti, upozoravaju biskupi, dodajući da težina trenutka zahtjeva hrabrost, razumnost i brzo korigiranje smjera. S više od 530 000 preminulih od Covida 19 Brazil je drugi u svijetu, nakon SAD-a. Predsjednik Bolsonaro je, naime, dugo negirao opasnost od koronavirusa, sprječavao epidemiološke mjere te odgovlačio s nabavom cjepiva, o čemu se trenutno vodi istraživačka radnja u Senatu. Biskupi traže „nezavisnu i objektivnu istragu koja će imati i

stvarne posljedice, bez obzira na koga“. Senat je dosad otkrio nepravilnosti, odnosno korupciju povezanu s nabavom indijskoga cjepiva Covaxin po vrlo visokim cijenama kojom su predsjednikovi suradnici nastojali ostvariti brz profit. Dok Bolsonaro zasad odbija odgovoriti na pitanja istražnoga odbora, djelatnici njegova Ministarstva zdravstva već su upleteni u drugi skandal – kupnju cjepiva AstraZeneca od sumnjivih dobavljača. (IKA)

Papa: Potrebno je još mnogo toga učiniti za Južni Sudan

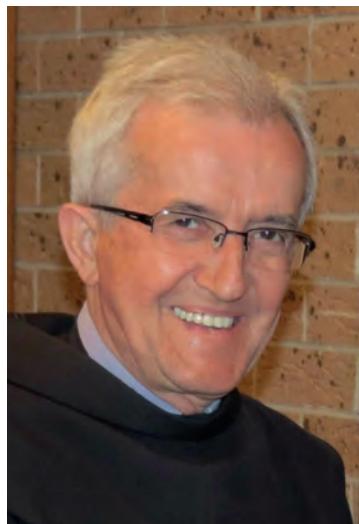
Iako je uočen napredak, ljudi Južnoga Sudana i dalje žive u strahu i neizvjesnosti; ne vjeruju da će njihova nacija omogućiti pravdu, slobodu i boljšitak – upozorio je papa Franjo u pismu vlastima Južnoga Sudana, koje je uputio zajedno s canterburyjskim nadbiskupom

Justinom Welbyjem i Jimom Wallaceom, moderatorom Škotske Crkve, povodom 10. obljetnice nezavisnosti te zemlje. „Vaša je nacija blagoslovljena neizmjernim potencijalom. Potičemo vas na ulaganje većih npora kako bi vaš narod mogao uživati plodove nezavisnosti“

– riječi su trojice potpisnika poruke vlastima najmlađe zemlje na svijetu. Obraćajući se pretrođeno narodu u pismu upućenom za Božić, napomenuli su kako su tada molili da među njima dođe do većega uzajamnog povjerenja i velikodušnosti u služenju. Uočen je maleni napredak, no treba još mnogo toga učiniti kako bi nacija odražavala kraljevstvo Božje i bila mjesto gdje se poštuje svačije dostojanstvo i gdje ljudi žive u miru jedni s drugima. Za to će se možda morati i žrtvovati sami vođe, a uzor neka im u tome bude Krist. U poruci političkom vodstvu potpisnici izražavaju bliskost u gledanju prema budućnosti te u potrazi za najboljim načinom kako služiti ljudima Južnoga Sudana. (Vatican News – pms)

Pogreb fra Marijana Glamočaka

Sprovodni obredi za fra Marijana Glamočaka, člana Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda iz Franjevačkog samostana u Rovinju te župnika Župe sv. Antuna opata u Rovinjskom Selu, održani su u srijedu 14. srpnja na katoličkom stariom groblju u Vukovaru, izvijestio je Tiskovni ured Đakovačko-osječke nadbiskupije.

Sprovodne obrede predvodio je fra Dragutin Bedeničić, župnik Župe svete Obitelji iz Osi-

jeka. Poslije ukopa đakovačko-osječki pomoćni biskup Ivan Čurić predvodio je misu zadušnicu u franjevačkoj crkvi Sv. Filipa i Jakova u Vukovaru.

Fra Marijan Glamočak preminuo je, okrijepljen svetim sakramentima, u subotu 10. srpnja u Rovinju u 75. godini života, 57. redovništva i 49. svećeništva.

Oproštajni govor fra Lucija Jageca

Od pokojnika se na groblju, uime franjevačke subraće i njegove generacije oprostio fra Lucije Jagec iz varaždinskog samostana sv. Ivana Krstitelja. Fra Lucije i fra Marijan su zajedno zaređeni za svećenike 1973. po rukama zagrebačkog pomoćnog biskupa Josipa Lacha. U oproštaju je rekao: „Fra Marijane, svojoj duhovnoj oporuci dao si naslov ‘U Gospodina zagledan’. Mnogi koji su te susretali i s tobom surađivali vidjeli su u tebi odbljesak Gospodinov i onoga za kojim si krenuo i svjedočio, odbljesak svetog Franje Asiškog. Svi su ti bili važni, djeca, mladež, obitelji, ljudi u duhovnim i materijalnim potrebama, tvoja tjelesna obitelj, provincija, naša domovina. Znao si se s bližnjim radovati, ali i tugovati. Naročito te bolio rat u domovini i stradanje Vukovara. Pomagao si svima koji su stradali na tijelu i na duši. Bio si jasan i otvoren, čvrstog karaktera, no najprije prema sebi”. U nastavku je izrazio iskrenu sućut bratu Josipu, sestrama Slavici, Miri i Janji, s obiteljima te nećacima, nećakinjama kao i Župi Vukovar. Govor je zaključio riječima: „Hvala Bogu za dar tvojega života. Hvala Marijane na svemu lijepom i dobrom u čemu si nam svjedočio. Hvala i svima vama koji ste s njim surađivali, a posebno onima koji su mu pomagali nositi teret njegove bolesti. Dragi fra Marijane neka ti je laka ova hrvatska gruda. Počivao u miru Božjem!”

Životopis fra Marijana Glamočaka (iz oproštajnog govora fra Lucija Jageca)

Fra Marijan Glamočak rođen je 23. studenoga 1946. u Priluci, Župa Rođenja BDM Ljubuncić (Livno) u Bosni i Hercegovini, od oca Jakova i majke Matije rođ. Šeremet. Nakon djetinjstva i osnovne škole u Vukovaru stupio je u Franjevačko sjemenište u Zagrebu. U novicijat Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda ušao je 15. kolovoza 1964. u Cerniku. Nakon godine novicijata, 16. kolovoza 1965.

položio je prve redovničke zavjete. Studij teologije započeo je u Zagrebu, a završio ga je u Innsbrucku. Svečane redovničke zavjete položio je 7. ožujka 1971. u Zagrebu, a za svećenika je zaređen 8. srpnja 1973. godine u Zagrebu.

Nakon ređenja godinu dana svećeničku službu vršio je u samostanu sv. Franje u Zagrebu, a zatim je bio u Njemačkoj u Herxheimu vjeroučitelj i dušobrižnik za njemačku mlađež, od 1974. do 1978. Potom je bio u njemačkim župama Schamberg-Sulgenu župni vikar, u Freudenstadtu župnik i u Bietigheim-Bissingenu upravitelj župe. Nakon toga, od 1985. do 1993. u Australiji u Sydneju u Hrvatskom katoličkom centru Summer Hill kapelan hrvatskih iseljenika. Župnik Župe sv. Jurja u Rijeci na Trsatu bio je od 1993. do 1996. Od 1996. do 2011. ponovno je u Sydneju, voditelj Hrvatskog katoličkog centra u St. John's Parku. Godine 2011. vraća se u Hrvatsku i namješten je u samostanu u Samoboru kao isповједnik te u Slavonskom Brodu vikar i ekonom samostana. Od 2014. do 2017. u samostanu i župi sv. Filipa i Jakova u Vukovaru bio je vikar i ekonom samostana i župni vikar. Od 2017. je u samostanu sv. Franje u Rovinju župni vikar te od 2020. župnik Župe sv. Antuna opata u Rovinjskom Selu.

Misa zadušnica u crkvi Sv. Filipa i Jakova

Nakon sprovodnih obreda misu zadušnicu u franjevačkoj župnoj crkvi Sv. Filipa i Jakova predvodio je biskup Čurić, uz tridesetak koncelebranata. Uvodeći u misno slavlje rekao je: „Vidimo da smo dijelom ispunjeni žalošcu i iznenađenjem zbog nagle smrti fra Marijana, ali smo i duboko ispunjeni vjerničkom utjehom. U tom raspoloženju utjehe, nade i vjere svima vama draga rodbino, draga franjevačka obitelji i dragi Vukovarci, izražavam najiskreniju sućut uime naše Đakovačko-osječke nadbiskupije, napose nadbiskupa Đure Hranića, nadbiskupa u miru Marina Srakića i cijelog prezbiterija”. (IKA)

HODOČAŠĆE BOLESNIKA

U četvrtak, 29. srpnja 2021. u franjevačkom samostanu u Pazinu upriličit će se jubilarno **50. HODOČAŠĆE ZA BOLESNIKE, NEMOĆNIKE I OSOBE POSTARIJE DOBI** prema sljedećem rasporedu:

17,30 – prihvatanje hodočasnika i početak ispovijedanja

18,30 – Krunica i Litaniye Majke Božje

19,00 – sveta misa koju predvodi mons. Ivan Milovan, biskup u miru

Za vrijeme svete mise dijelit će se bolesničko pomazanje.

Zbog epidemioloških mjera sveta misa održat će se u samostanskom vrtu.

Sveti Jakov Stariji

O svetom Jakovu

Jakov Stariji bio je brat Ivana apostola i evanđelista, a rođen je u ribarskom mjestu Betsaidi, na Genezaretskom jezeru. Otac mu je bio ribar Zebedej, a majka Saloma, koja se spominje na više mjesta u Novom zavjetu, i to kao pobožna žena koja je pratila Isusa na njegovu križnom putu te kao jedna od svjedokinja njegova uskrsnuća. Ime Jakov prijevod je grčkoga imena Iakobos, što je pak oblik imena poznatoga praoca Izraela, Jakova. Apostol što ga se naziva i bratom Ivanovim, u spomenutim popisima zauzima drugo mjesto, odmah nakon Petra, kao što je to slučaj kod Marka (3,17), ili treće mjesto, nakon Petra i Andrije u Matejevu (10,2) i Lukinu evanđelju (6,14), dok u Djelima apostolskim dolazi nakon Petra i Ivana (1,13). Ove razlike naznaka su žive crkvene predaje koja, na ovaj ili onaj način, naglašava Jakovljevu važnost. Sveti Jakov, zajedno s Petrom i Ivanom, pripada najužem krugu Isusovih sljedbenika. Bio je s njima prisutan uskrsnuću Jairove kćeri, Isusovu preobraženju na Taboru, njegovoj smrtnoj borbi u Getsemaniju. O njegovu naglom karakteru govori zgoda iz Isusova života kada ga negostoljubivi Samarijanci nisu htjeli primiti. „Kad to vidješe učenici, Jakov i Ivan, rekoše: ‘Gospodine, hoćeš li da zapovjedimo ognju da siđe s neba i da ih uništi?’ Isus se okrenuo pa ih ukori. I odu u drugo

selo.“ (Lk 9,54-56) Ono što još sigurno znamo o sv. Jakovu, zabilježeno je u Djelima apostolskim: „U ono vrijeme kralj Herod poče zlostavljati neke članove Crkve. Mačem pogubi Ivanova brata Jakova.“ (Dj 12,1-2)

Mučeništvo

Njega je 42. ili 44. god. dao pogubiti Herod Agripa, unuk onoga kralja Heroda koji je, htijući ubiti novorođenog Isusa, pogubio nevinu dječicu. Slikari ga obično prikazuju kao putnika sa štapom u ruci, kojiput i s mačem što podsjeća na njegovu smrt jer je bio pogubljen mačem i tako prvi od apostola pošao u mučeničku smrt. Sv. Ivan Zlatousti kaže o njemu: „Od početka ga je prožimao veliki žar: zapustio je sve ljudsko te se popeo do neizrecivog vrhunca i ubrzo bio pogubljen.“ Klement Aleksandrijski i Euzebije Cezarejski spominju i obraćenje sudskoga sluge, koji je Jakova vodio na sud. Vidjevši taj kako je apostol hrabro primio smrtnu osudu, priznao se i sam kršćaninom. Jakova je zamolio za oproštenje za sve što mu je učinio. Apostol ga je poljubio i rekao mu: „Mir s tobom!“ Poslije toga obojici je odrubljena glava. Zazivaju ga kod artritisa, reumatskih bolesti, a uz Španjolsku zaštitnik je i Čilea, Gvatemale, Nikaragve, hodočasnika, putnika, vitezova, vojnika, ljekarnika, kovača, kožara, krznara, ratara, voćara, težaka, konjanika, jahača, veterinara i reumatičara.

Štovanje

Nakon što su Arapi razorili Jeruzalem, njegovo je tijelo u 7. st. preneseno u Španjolsku, a na mjestu gdje su sahranjeni njegovi zemni ostatci dignut će se grad Santiago de Compostela (Santiago = Sant Yago = sveti Jakov), koji se smatra trećim najsvetijim katoličkim hodočasničkim mjestom, nakon Jeruzalema i Rima. Tradicionalno hodočašće na Jakovljev grob naziva se „Put Svetog Jakova“. Tijekom cijelog srednjeg vijeka Santiago de Compostela bilo je vrlo

popularno hodočasničko odredište, no kasnije je zanimanje oslabilo. O tome ćemo kasnije reći nešto više.

Santiago de Compostela

Sve je započelo 25. srpnja 813. godine kada je biskup Teodemir iz Irike potvrdio otkriće groba apostola Jakova u selu San Fiz de Solovio, koji će kasnije postati grad Compostela. Na mjestu apostolova groba sagrađena je katedrala te se mjesto polako počelo razvijati u veliko hodočasničko središte. Danas je katedrala svetoga Jakova u Composteli jedno od najposjećenijih hodočasničkih mjeseta na svijetu. Od početka 12. stoljeća ljudi u velikom broju hodočaste u Santiago. Uz puteve do konačnog odredišta ljudi grade prihvatišta za hodočasnike, gostionice, poštanske postaje te mjenjačnice. Aymeric Picaud 1139. godine piše prvi vodič za hodočasnike u Santiago. U mjestima uz put niču nove kapelice, crkve, samostani, utvrde, mostovi – danas spomenici graditeljstva. Hodočaste pripadnici svih staleža – od najmanjih do najvećih jer oni koji su došli do cilja dobivali su oprost grijeha. No, crna kuga, protestantska reformacija i politički nemiri u 16. stoljeću te na kraju francusko prosvjetiteljstvo 18. stoljeća jako su smanjili hodočašće.

U drugoj polovici 20. stoljeća broj hodočasnika bio je zanemariv, ali je zanimanje obnovljeno i danas oko 200 tisuća ljudi godišnje hodočasti u Santiago de Compostelu dolazeći iz različitih polaznih točaka u Španjolskoj te izvan nje.

Botafumeiro

Botafumeiro (na galješkom jeziku „izbacivač dima“) je poznata kadionica u katedrali svetoga Jakova. Radi se o liturgijskom predmetu koji visi sa stropa katedrale te širi kâd odnosno dim tamjana tijekom liturgije njišući se kroz crkvu pomoću sustava kolotura. Kadionicom upravlja osmero muškaraca koji se nazivaju *tiraboleiros* koji u početku poguraju kadionicu i potom ju podižu povlačeći konop pri čemu se kadionica njiše sve brže. Po nekim procjenama, *tiraboleiros* mogu postići brzinu njihanja do 68 km/h pri čemu se ona podiže do 21 metar uvis te prijeđe luk duljine 65 metara. Ovaj veliki liturgijski predmet visine 1,6 metara teži 60 kg (po nekim procjenama 80 kg). Napravljen je od bronce i mjedi, a prekriven je tankim slojem srebra. Zabilježeni su slučajevi kada se uslijed velike sile kadionica otrgnula s konopa (točnije, 1499., 1622. i 1937. godine). Velika kadionica u katedrali svetoga Jakova tijekom povijesti imala je i praktičnu namjenu – rasprišiti neugodne mirise. Naime, ova je tradicija započela u 11. stoljeću kada je, zbog porasta popularnosti poznatoga hodočašća u Santiago, sve veći broj hodočasnika dolazio na svetu misu u crkvu izravno po završetku hodočašća bez da su se prije toga uspjeli odmoriti ili oprati.

Camino de Santiago

Put za Santiago (galješki: Camiño de Santiago, španjolski: Camino de Santiago) je ruta koju prelaze hodočasnici iz Španjolske i cijele Europe koji vodi u Santiago de Compostelu, grad u kojem se nalaze moći svetoga apostola Jakova. Zbog toga se naziva još i Putem svetoga Jakova. Tijekom cijelog srednjeg

vijeka Santiago de Compostela bilo je vrlo popularno hodočasničko odredište te je na ovoj trasi izgrađeno oko 1800 građevina, vjerskih, ali i svjetovnih, od velikoga povjesnog značaja. Put je odigrao temeljnju ulogu u poticanju kulturne razmjene između Iberijskoga poluotoka i ostatka Europe u srednjem vijeku. On ostaje svjedočanstvo snage kršćanske vjere među ljudima svih društvenih slojeva iz cijele Europe. Postoji nekoliko verzija Puta svetoga Jakova, ali klasična je verzija francuski put svetoga Jakova. Viđeće Europe 1987. god. dodijelilo mu je titulu „Glavne ulice Europe“. UNESCO je 1993. god. proglašio španjolski i francuski dio puta za Santiago UNESCO-ovom svjetskom kulturnom baštinom.

Školjka sv. Jakova

Poznata školjka koja se i na hrvatskom jeziku zove Jakobova kapica (lat. *Pecten jacobaeus*) može se pronaći i na obalama Galicije (premda se radi o srodnjoj vrsti latinskoga naziva *Pecten maximus* koja obitava u Atlantskom oceanu) te se dugo smatra simbolom Puta svetoga Jakova. Tijekom stoljeća školjka je izražavala raznoliku simboliku. Prema španjolskim legendama sveti Jakov propovijedao je Evangelije u Španjolskoj, no vratio se u Judeju nakon što je video viziju Blažene Djevice Marije na obalama rijeke Ebro. Postoje dvije varijante vezane uz simboliku školjke, a povezuju se s mučeništvom sv. Jakova. Po jednoj verziji, nakon smrti sv. Jakova, njegovi su se učenici iskricali na području Španjolske da bi ga sahranili na mjestu današnjega grada Santiaga. Tijekom putovanja žestoka oluja obrušila se na brod i

njegovo je tijelo izgubljeno u oceanu. Nakon nekoga vremena doplovilo je do obale posve neoštećeno, prekriveno Jakobovim kapicama. Po drugoj verziji, nakon mučeništva sv. Jakova njegovo je tijelo dopremljeno na Iberski poluotok brodom kojim je upravljao anđeo. Dok se brod približavao obali, na kopnu je trajalo vjenčanje. Mladoženja je jahao konja koji se preplasio spazivši brod koji se približava te je, zajedno s mladoženjom, pojuri i strmoglavio se u more. Ipak, čudotvornom intervencijom sv. Jakova i jahač i konj isplivali su iz mora posve zdrevi, prekriveni Jakobovim kapicama. Danas je ta školjka sveprisutni hodočasnički simbol koji često služi kao smjerokaz hodočasnicima na dugom putu. Školjku često nose i sami hodočasnici kao simbol njihova puta. Tijekom povijesti školjka je često bila dokaz završetka hodočašća, a ne samo puki simbol.

Napomenimo na samome kraju da se sveti Jakov časti i u Hrvatskoj, a zasigurno je najpoznatija crkva njemu posvećena šibenska katedrala koja je 2000. godine uvrštena u UNESCO-ov popis svjetskoga kulturnog nasljeđa. (priredo David Gortan)

“LADONJI” ZA 40. OBLJETNICU

LADONJA

na gusto zajahat tovara katerkad konja
covik moj dragi uzdavna san tote
čini se usrid mista lardonja

bašelak odoron duši na jubav vonja
a ja san bizera štabela i prez korote
stolitja dura srid placa landonja

ukadičkani Picugi Dva andela Monkodonja
navar iman sve vne ud prije i sada
u fermi je zuz križeru ledonja

uliznuta zuz zidine i hrbat kaštela
suncistoki i suncizahodi iman vas rada
na vrh briga raskrilila grane kostela

bojži patešić ugla raskantani slavić
svon vojon nudin van svoje nidro
ud svih vitri i šijuni šaldan koprivić

klištar viška čvrčak zaplešena čela
vaša san barka i vaše sidro
iz živca kamika zresla koščela

pršut svih gušti mulica kobasica
a ki ne bi moje bobice jija
dimboko u zemju zarinjena koprivica

vajk imat lazno briškula trija šćinka
u mojen hladu najboja kumpanija
za vik vika zapoštana fafarinka

biš li maeštrale češjala oblake uzula
točan se u moru resten u stini
sičanju i spominu zavićena kostanjula

zapoštala Zanetu Zvanu Nadalina Vinka
u meni spide čuda deštini
u nezabjene vržena pelegrinka

Tomislav Milohanić

gusto=često; **tovara**=magarca; **katerkad**=ponekad, povremeno; **uzdavna**=odavno; **tote**=tu, ovdje; **čini**=pravi se, gizza; **bašelak**=bosiljak; **odoron**=mirisom, miomirisom; **duši**=miriše; **vonja**=intenzivno širi miris; **bizera**=hitra, brza, živahna; **štabela**=čvrsta, stabilna, ukotvljena; **dura**=traje, odoljeva; **ukadičkani**=šakljani; **navar iman**=pazim, držim pozornost; **u fermi**=u čekanju, usredotočeno motrenje; **križeru**=raskrižju, raskrsnici; **kaštela**=dvorca, utvrde; **suncistoki i suncizahodi**=izlasci i zalasci Sunca; **bojži petešić**=djetlić; **ugla**=vuga; **slavić**=slavuj; **šijuni**=orkani, snažni vjetrovi; **šaldan**=ukopan, učvršćen, ukorijenjen; **viška**=leptir; **čela**=pčela; **živca kamika**=žive stijene; **mulica**=kravavica; **zarinjena**=ugurana, utisnuta; **vajk**=uvijek; **imat lazno**=imati vremena, dokolica; **briškula trija šćinka**=društvene igre; **kumpanija**=društvo, družina; **zapoštana**=zapamćena, u uspomeni; **uzula**=izula; **točan**=praćakam, uranjam; **zavićena**=ovjekovječena, za vjekove; **zapoštala**=zapamtila, upila u sjećanje; **čuda**=puno; **deštini**=sudbine, usuda; **nezabjenje**=nezaborav; **vržena**=stavljena, spremljena

Odgoj u ljubavi i milosrđu, u vjeri i nadi

Što je pravedno za jednoga, drugome može nanijeti nepravdu.

Što je istina? Ona je, doduše, samo jedna, potpuna i jasna pa ipak svjedoci smo da se pojavljuje u više različitih oblika nadglasavanja i navijanja na temu. U toj se pomutnji i galami često i neistina provlači pod takozvanu „znanstvenu istinu”.

Što je ljubav? Može li se i treba li o njoj zboriti izlizanim i potrošenim, praznim frazama, ili je samo doživjeti, osjećati, živjeti ljubav i dijeliti je s drugima kako bi se neprestano obnavljala i umnožavala pružajući uvijek novu priliku životu. Što je život? „Znanstveno” ili zapravo?! A što je tek životno bogatstvo?! Da je Bogom ispunjen čovjek bogat u svome životu, kazuje sama ta riječ: bogatstvo jer potječe od Boga. I to je istina, to je put i tu je život.

Iz bučno zvučne i na velika zvona svečano najavljuvane fraze „nove pravednosti” u našemu društvu, koja se temelji na „znanstvenim osnovama”, ali bez Boga, proizišle su brojne nepravde i nevolje, koje su ojadile, osiromašile i zgazile ovaj naš umorni i napačeni narod, osakačen ratovima, ropstvom i nemilosrdnom otimačinom i uništenjem svih materijalnih i nematerijalnih dobara od strane vladajućih elita.

Stoga je vjerniku lako uočiti da je pravednost samo u Boga, a druga i drugačija „nova pravednost” ne postoji. Bog je Istina i Ljubav, iz njega izvire Život u pravednosti, a njegovo je i milosrđe. Tko je Bogom ispunjen, živi bogatim životom jer posjeduje sve što je Božje. A vjera i povjerenje u Božju snagu i moć stvoritelja svega vidljivoga i nevidljivoga jest milost s visina, koja pruža čvrst oslonac u životu i maloga čovjeka spašava i podiže kada je najteže, u raznim životnim okolnostima i problemima, koje mu nameće „nova pravednost”, a

sve uime demokracije i sveopćih ljudskih prava.

Težeći za pravdom i pravednošću pod svaku cijenu i ne birajući sredstva, sigurno će pogriješiti nanoseći nekome novu nepravdu. Naprotiv, težeći za opruštanjem u ljubavi i milosrđem, ne mogu nikako pogriješiti: „I otpusti nam duge naše kako i mi otpuštamo dužnicima našim.” Na taj način svaki put dajem novu priliku i sebi i „dužniku”, na obostrano zadovoljstvo. Može li biti pravedno, dobro i spasonosno: „oko za oko, Zub za Zub!” i što očekuješ od onoga koga stjeraš na rub očaja?

Gdje je teško, možeš još nadodati tereta da bude teže ili ga barem možeš olakšati, ako ne potpuno otkloniti. Nadređeni snosi dvostruku odgovornost u odnosu na podređenog. U tom slučaju na mjesto pravde i pravednosti dolaze bezuvjetna ljubav i milosrđe.

I sad mi odzvanja u mislima Isusova prispoloba o nesretnomu rasipnom sinu i milosrdnom ocu. Imao otac dva sina, jedan marljiv,

pošten, štedljiv, uzoran, izvrstan, drugi tvrdoglav, sebeljubiv, problematičan, loš, rasipan, neposlušan ... taj je zatražio i pokupio svoje naslijedstvo te pobegao što dalje od kuće u slobodu da uživa dok je mlad i da mu nitko ne „soli pamet”. Ubrzo je svu imovinu uništilo te se gol i bos, gladan i posramljen vraća kući, k ocu. A kamo bi? Otac ga grli, ljubi i priprema „feštu” jer vratio mu se sin za kojeg je mislio da je zauvijek izgubljen i zbog kojega se žalostio. Sad mu je srce na mjestu.

Mnogi se i danas ne mogu pomiriti s činjenicom „nepravde” u toj priči koja je nanesena

onomu vrijednomu „dobromu” sinu. Neki bi tjerali pravdu na čistac do kraja, pa što „košta da košta”.

Postoje stoga pisana i nepisana pravila, zakoni, zapovijedi i običaji, moralne i etičke norme koje usmjeravaju ponašanje ljudi i uređuju međuljudske odnose. No, ako ne uredimo odnos s vrhovnim zakonodavcem, uzalud nam sva ova pravna regulativa.

Postoji odgoj obiteljski i školski, postoji vjeronauk. Tako i ja s punom odgovornošću stojim sada pred Učiteljskim vijećem kao razrednica, a pred mnom je hrpa propisa, prijedloga i pedagoških mjera ... predlažem uzorno vladanje za sve svoje učenike i učenice. Neki od njih bili su zaista potpuno uzorni, a neki su se svojim povremenim ispadima i nestlašcima znali ogriješiti o pravila ponašanja. Ako sve izjednačim, hoću li biti nepravedna prema onima koji su se cijelo vrijeme trudili da se ne ogriješe o pravila i ostanu zasluženo uzorni? Ni mi odrasli nismo baš uvijek, svugdje i u svakoj prilici u svemu besprijeckorni, bezgrešni ni uzorni, a daleko smo od idealnih. Oni sada odlaze u život i dajući im novu priliku i podršku na tom putu u novoj sredini, oprštamo im djeće nestlašluge. Mi postajemo dio njihovih uspomena, a možda poneki od nas i njihovi životni uzori. Na rastanku sve im je oprošteno, kao što su oni oprostili nama, ako smo ih korili s ljubavlju, i to je onaj krasni svečani trenutak radosti i ponosa. Sa završne svečanosti podjela svjedodžbi novoj generaciji učenika osmaša još mi odzvanjaju u ušima, u pameti, u srcu i u duši mudri stihovi jedne drage čakavske pjesme našeg kraja: „Na svitu je dite moje, judi i judi, a ti meni vajk’(uvijek) čovik budi.“ Ostaje nam nada da će tako biti. Povjeravam ih Isusu, prvom i najvećem Učitelju svih vremena, i Mariji, prvoj i najvećoj odgojiteljici, nositeljici i čuvarici života. Ispraćamo ih s ljubavlju koja sve oprašta i nade se samo dobru, na kraju njihova osnovnoškolskoga odgoja i obrazovanja.

Umag, 15. lipnja 2021.

Vinka Tokić Burolo

Bog blag i milosrdan

209 Iz poštovanja prema njegovoj svetosti izraelski narod ne izgovara ime Božje. Kad se čita Sveti pismo, objavljeno se Ime zamjenjuje božanskim naslovom „Gospodin” (*Adonai*, u grčkom *Kyrios*). Tim će se naslovom klicati Isusovu božanstvu: „Isus je Gospodin.”

446 U grčkom je prijevodu knjiga Staroga zavjeta, neizrecivo ime kojim se Bog objavio Mojsiju, JHVH, prevedeno „*Kyrios*” („Gospodin”). Od tada *Gospodin* postaje najuobičajnije ime za naznaku samoga božanstva Boga Izraelova. Novi zavjet u tom jakom smislu upotrebljava naziv „Gospodin” za Oca, ali, i to je novina, također za Isusa, priznajući time i njega samoga Bogom.

210 Nakon grijeha kojim se Izrael odvratio od Boga da se klanja zlatnome teletu, Bog sluša Mojsijevo posredovanje i prihvata da stupa usred nevjernoga naroda očitujući tako svoju ljubav. Mojsiju koji moli da vidi njegovu Slavu, Bog odgovara: „Dopustit će da ispred tebe prođe sav moj sjaj i pred tobom će izustiti svoje ime JHVH.” (Izl 33,18-19) I Gospodin prođe ispred Mojsija i objavi: „JHVH, Bog milosrdan i milostiv, spor na srdžbu, bogat ljubavlju i vjernošću.” (Izl 34,5-6) Mojsije tada isповјedi Gospodina kao Boga koji prašta.

2116 Treba odbaciti sve oblike *gatanja*: traženje pomoći od Sotone ili zloduhu, zazivanje duše pokojnika ili obavljanje druge radnje za koju se pogrešno misli da može „otkriti” budućnost. Traženje savjeta u horoskopima, astrologija, gatanje u dlan, tumačenje znamenja i kocki, pojave vidovitosti, utjecanje medijima – sve to pokriva volju gospodarenja nad vremenom, poviješću i, konačno, nad ljudima, a ujedno i želju da se umilostive skrite moći. To je sve u proturječju s čašću i štovanjem, združenim sa

strahopoštovanjem prožetim ljubavlju, koje dugujemo samo Bogu.

2577 U toj prisnosti s vjernim Bogom, sporim na srdžbu i punim milosti, Mojsije je crpio snagu i upornost za svoje posredovanje. On ne moli za sebe, već za narod što ga je Bog sebi stekao. Već za vrijeme bitke s Amalečanima ili da postigne ozdravljenje Mirjamino, Mojsije posreduje. No, posebno poslije otpadništva naroda on se pred Bogom „zauze (...) za njih” (Post 106,23) da bi spasio narod. Razlozi njegove molitve (zagovor je također tajanstvena bitka) nadahnjavat će smjelost velikih molitelja židovskoga naroda, kao i Crkve: Bog je ljubav, on je, dakle, pravedan i vjeran; on ne može proturječiti samom sebi, on se mora sjećati svojih čudesnih djela, u pitanju je njegova Slava, on ne može napustiti naroda koji nosi njegovo ime.

211 Božansko ime „Ja jesam” ili „On jest” izražava vjernost Boga koji unatoč grešnoj ljudskoj nevjernosti i kazni koju zaslужuje „iskazuje milost tisućama” (Izl 34,7). Bog objavljuje da je „bogat milosrdem” (Ef 2,4) te ide dotele da predaje svoga vlastitog Sina. Dajući svoj život da nas oslobodi od grijeha, Isus će otkriti da i on sam nosi to božansko ime: „Kad uzdignite Sina čovječjega, tada ćete upoznati da Ja jesam.” (Iv 8,28)

604 Predajući svoga sina za naše grijehu, Bog očituje da njegov naum o nama jest naum dobrohotne ljubavi koja prethodi svakoj zasluzi s naše strane: „U ovom je ljubav: ne da smo mi ljubili Boga, nego on je ljubio nas i poslao Sina svoga kao žrtvu pomirnicu za grijehu naše.”

(1 Iv 4,10) Bog pokaza ljubav svoju prema nama ovako: dok još bijasmo grešnici, Krist za nas Umrije.” (Rim 5,8)

Crkve svete Ane u našoj Biskupiji

Među brojnim sveticama koje se osobito štuju u Istri, važno mjesto ima i sveta Ana, majka Blažene Djevice Marije, Isusova baka. Na području naše biskupije pet je crkava podignuto njoj u čast, od kojih nijedna nije župna, no svejedno se u tim mjestima 26. srpnja sveta Ana svećano časti. U Porečkom dekanatu crkve sv. Ane nalaze se u Červaru i Vižinadi; u Pazinskom dekanatu u Kringi, na groblju; u Buzetskom dekanatu u Podgaćama i ispod Starog grada u Buzetu crkva sv. Ane je u gradskom vlasništvu, a u Labinskem dekanatu u Svetom Martinu Labinskem, u župnoj je crkvi oltar s kipom sv. Ane koju posebno časte i o njezinu blagdanu bude pučka fešta.

Ime Ana dolazi od hrebr. *hannah* i znači milost, ljupkost. U Bibliji se spominje više Ana: u Starome zavjetu Ana je majka Samuelova, također majka Tobijina, a u Novome zavjetu spominje se proročica Ana, kći Penuelova, dugogodišnja udovica koja je služila Bogu, iščekujući dolazak Mesije. Međutim, sveta Ana kao Bogorodičina majka u Bibliji se ne spominje, već o njoj govori kršćanska predaja već u 2. stoljeću, a od 6. stoljeća Crkva štuje sv. Joakima i Anu kao roditelje blažene Djevice Marije. U 12. stoljeću štovanje svete Ane proširilo se cijelom Europom.

Predaja o svetom Joakimu i Ani

Apokrif, Jakovljevo protoevangelje, navodi da je Joakim bio dobar i pobožan svećenik. Sa svojom

ženom Anom, pobožnom Izraelkom iz Judina plemena, živio je u Jeruzalemu, ostarjeli su i nisu imali potomstva, što se u ono vrijeme u Izraelu smatralo sramotom i Božjom kaznom. Ožalošćeni postili su i molili za potomstvo i zavjetovali se da će, ako ih Bog usliša i dobiju sina, dijete sasvim posvetiti Bogu na službu u Hramu. Bog ih je, kako je i u Svetom pismu uobičajeno, po anđelu obavijestio da će dobiti dijete. Bogu je sve moguće i Anino neplodno krilo, u poodmakloj dobi, daje život najljupkijemu i najsvetijemu od svih stvorenja: Mariji, majci Isusovoj, majci Sina Božjega i Spasitelja svijeta. Djevojčicu Mariju nakon tri godine, kako su se bili zavjetovali, predali su na odgoj i službu u Hramu. O dalnjem životu Joakima i Anu predaja ništa ne govori, kao ni o tome jesu li Joakim i Ana doživjeli Isusovo rođenje.

Sveta Ana u kršćanskoj umjetnosti

Kršćanska umjetnost prikazuje Anu kao stariju ženu u crvenoj haljini, ogrnutu zelenim plaštem s pokrivalom na glavi i s knjigom u ruci. Čest je motiv Ana s Marijom u krilu, u naručju ili do nogu, kako svojoj kćeri tumači Sveti pismo. Anin je lik čest i u ciklusima iz Marijina života, kao što su *Susret kod zlatnih vrata*, *Pouka u čitanju*, *Prikazanje Marijino u hramu*. Tako i kod nas, primjerice, beramske freske imaju prikaz Rođenja Marijina i prikazanje Marijino u Hramu. Svetoj se Ani osobito utječe žene prije porođaja i nerotkinje. Preporučuju joj se i mladenci za sretan brak. Štuju je majke, udovice, kućanice... U Istočnoj je Crkvi jače štovanje svetog Joakima, a u Zapadnoj svete Ane.

Lik svete Ane u istarskim crkvama

U grobljanskoj crkvici sv. Ane u Kringi iz 1558. god. u niši retabla oltara nalazi se rustičan drveni monokroman kip sv. Ane iz 20. stoljeća. Sveta Ana u stojećem je položaju i malu Mariju drži za ruku. Iznad ulaznih vratiju, godinom i latinskim nat-

Crkva sv. Ane, Kringa

pisom dokumentirana je izgradnja i posveta crkvice. Natpis glasi: HOC OPVS FIERI INSTVIT PER PASCA S. MLADENI PLEB(ANU)S CORI AD HONORE DEI ET ·S. ANE.

Crkva sv. Ane u Červaru sagrađena je na mjestu starije crkve iz 5. stoljeća koja je bila posvećena svetom Pelagiju. Obnovljena je 1976. i 2019. godine, a od ove godine ima i vanjski oltar pred crkvom, u hladovini starih stabala hrasta medunca. Sveta misa ovdje je svake nedjelje u 11 sati. Na ol-

Sv. Ana, Červar

Crkva sv. Ane, Vižinada

taru s drvenim retablom nalazi se pala s likovima svete Ane, Joakima i djevojčice Marije. Sveta Ana u sjedećem je položaju odjevana u tamnozelenu haljinu s plavim plaštem prebačenim preko nogu, a mala Marija u ružičastoj haljinu

Crkva sv. Ane u Červaru

Crkva sv. Ane u Podgaćama

stoji kraj nje, drži u ruci „komad papira“ u koji upire prstom. Sveti Joakim, u maslinastozelenoj haljinici i plavim plaštem prebačenim preko lijeve ruke, stoji kraj njih, druga mu je ruka na bradi i gleda prema njima. U bočnim nišama iza oltara dva su veća kamena kipa.

Drveni kip sv. Ane u Podgaćama

U Vižinadi, na lokalitetu „Medigova Stancija“, crkvica je sv. Ane sagrađena u 19. st., a obnovljena je 1995. godine. Ima kip sv. Ane. Prema natpisu na talijanskom jeziku iznad ulaznih vratiju podigao ju je Giacomo Fachinetti u čast svete Ane i u spomen na svoju plemenitu suprugu Anu de Wagatey (umrla 4. 2. 1882. god.).

Na kipu u Podgaćama sveta je Ana prikazana u sjedećem položaju dok joj mala Marija, odjevana u bijelu haljinicu, stoji na koljenima. Uz svetu Anu na drvenom su oltaru još i kipovi svetoga Roka i svetoga Blaža.

U Umaško-oprtaljskom dekanatu u crkvi sv. Marije od Milosrđa (Misericordia) u Bujama na bočnom oltaru nalazi se oltarna pala Sveta Ana sa svećima iz 18. stoljeća, autora renomirana venecijanskoga slikara Giambattiste Pittonija čiji je donator najvjerojatnije bratovština svete Ane. Pala prikazuje svetu Anu u gornjem dijelu kompozicije, a u donjem su dijelu, ispod Bogorodičine majke, smještena tri sveca što stoje na stepenicama. Sveta Ana sjedi na oblacima, tijela nagnuta unatrag i na desnu stranu. Njezin je pogled okrenut k nebu, a glavu prekrivenu bijedozelenim rupcем joj okružuje elegantna aureola u vidu zlatne kružnice. Odjevena je u tuniku sljezove boje i tamnožuti plašt. Podlakticom lijeve ruke pridržava bijelu zastavu što ponavlja i naglašava nagib njezina tijela. (Izvor: <http://donart.uniri.hr/>)

U župnoj crkvi sv. Vida, Modesta i Krescencije u Gračiću na bočnom je oltaru oltarna pala *Sv. Ana poučava Bogorodicu*, autora Girolama Cornera (1820. – 1883.). Ustaljenim načinom prikazuje sv. Anu u sjedećem položaju i pored nje djevojčicu Mariju, koju obgrluje jednom rukom, dok Marija stojeći čita iz svitka. Tu je majka Ana prikazana kao mlada žena odjevena u haljinu žute boje, zaognuta dugim, preko glave prebačenim crvenim plaštem.

Sličan je svetičin prikaz, *Sv. Ana poučava Bogorodicu*, na oltarnoj pali bočnoga oltara u Franjevačkom samostanu Marijina Pohodjenja u Pazinu. Ovdje je uz njih prikazan i sveti Joakim, a mala Marija čita iz Svetoga pisma na kojem je istaknut natpis *Initium Sapientiae timor Domini*, je na latinskom Psalm 111,10: *Početak mudrosti strah Gospodnj!*

Svjetski dan djedova i baka te starijih osoba

Papa Franjo ove je godine 31. siječnja 2021., uoči blagdana Prikazanja Gospodinova, ustanovio *Svjetski dan baka i djedova i starijih osoba*, koji će se slaviti svake godine u Crkvi na četvrtu nedjelju u srpnju, najblže spomendanu svetih Joakima i Ane, Isusovih djeda i bake. Duh Sveti i danas kod starijih osoba pobuđuje misli i riječi mudrosti: njihov je glas dragocjen jer pjeva hvale Bogu i čuva korijene narodâ. Podsjecaju nas da je starost dar i da su baki i djedovi spona koja povezuje naraštaje kako bi se mladima prenijelo iskustvo života i vjere. Bake i djedovi često su zaboravljeni, a mi zaboravljamo to bogatstvo čuvanja korijenâ i prenošenja, naglasio je Sveti Otac tom prilikom.

Oltarna pala s likom sv. Ane sa svećima, Buje

Iskren život u sjeni

Ako netko zdvaja nad današnjom teškom situacijom Crkve, ako se boji za njen opstanak, ako misli, zbog sablazni s jedne strane i lažnih objeda protiv Crkve s druge strane, da je sve pošlo unedogled, neka se sjeti Isusovih riječi: „...i vrata paklena neće je nadvladati!“ te mnogih povijesnih primjera, kao što je ovaj: „Krist čeka, nitko ni da bi se pomakao“ – običavao je ponavljati neutješni Kajetan Thiene, misleći pritom na nužnu obnovu Crkve, narušene ravnodušnošću i raspuštenošću (govorimo o 16. stoljeću). Netko se ipak bio pokrenuo, a bolje bi bilo da nije, Martin Luter, Kajetanov suvremenik, jer je stvorio velik razdor, veliku ranu na tijelu Crkve sve do današnjega dana. Taj je razdor ipak natjerao mnoge na samokritiku i na promjenu ponašanja, među inim i Kajetana Thienea iz Vucenze, o kojem je danas riječ. Studirao je pravo u Padovi, a zatim se odazvao svećeničkom pozivu koji je smatrao toliko uzvišenim da se godinama nije odlučivao za ređenje. Tek se u trideset sedmoj godini dao zaređiti. Vrlo brzo poslan je u Rim. Postao

je osobnim tajnikom pape Julija II. S toga crkvenog položaja upoznao je također i ono manje lijepo u crkvenoj hijerarhiji: spoznao je nje na ograničenja i nedostatke protiv kojih je uskipio bijes i zgražanje brojnih kršćana, koji su željeli da u njoj ponovno zasja sjajno Kristovo lice. Budući da je sablazan izazivao prije svega kler, Kajetan je došao na ideju osnovati Kongregaciju koja će biti sastavljena od svećenika, koji će – kako bi se međusobno podupirali na putu savršenstva – živjeti zajedno poput redovnika, da bi se zatim posvetili propovijedanju i da bi riječju i primjerom proveli reformu klera. Nije ostao samo na maštanju, nego je zacrtao obrise takve Kongregacije i tom zamisli oduševio biskupa mjesta Chieti – Gianpietra Carafu, komu je prepustio sam čin utemeljenja. Članovi toga instituta, Kajetanovi sljedbenici, nazvani su *teatini* po Teati (lat. ime za Chieti). Biskup Carafa bio je Kajetanov velik prijatelj.

On je postao prvi generalni poglavavar. Kajetan je ostao u sjeni. Bio je kao Ivan Krstitelj Isusu: „priatelj zaručnikov“, koji se raduje i ne zavi-

di mu. Tako je Kajetan sve do kraja svoga života živio u sjeni u ulozi kvasca, nastojeći reformirati prije svega sebe kako bi više primjerom nego riječju nadahnjivao druge za dobre promjene. Evo kako je Bog dalje vodio ovo nadahnuće: biskup Crafa postao je 1555. godine papa i uzeo ime Pavao IV. Formiran u Kajetanovu Institutu za reformu Crkve, on je počeo provoditi reformu na svim „frontovima“ naširoko, na daleko i duboko.

Za taj pothvat mogao se odlučiti samo netko tko je imao snažan duh, tko je bio dobro formiran, dobro upućen u sve probleme i koji je imao dobro zaledje, dobru podršku – danas bismo rekli – „dobru logistiku“. Kajetan je ostao doživotno u sjeni, ali nije mirovao. Draže mu je bilo društvo siromaha i napuštenih, za koje je gradio hospicije i bolnice, od gospodskoga društva i visokih položaja. Sa svojim redovnicima brinuo se za duhovnu obnovu puka i za siromahe. Među siromasima Napulja umro je 1547. kao žrtva napora koje je za njih podnosio. Svetim ga je proglašio papa Klement X. 1671.

Franjo Rački i Josip Juraj Strossmayer o biskupima zapadnih hrvatskih krajeva III. DIO

Uljeto 1880. god. Dobrila je bolovao te odlazi u Rogatac na liječenje, a potom odlazi u Zagreb k tamošnjemu

nadbiskupu Josipu Mihaloviću, na njegov osobni poziv. O tome će također biti riječi u Korespondenciji.

Juraj Dobrila preminuo je 13. siječnja 1882. godine. Misu zadušnicu za Dobrilu u zagrebačkoj je crkvi sv. Marije 26. siječnja predvodio kanonik dr. Franjo Rački. Kako vidimo iz prepiske, Strossmayer je u nekoliko navrata namjeravao posjetiti ili jest posjetio Dobrilu. Rački u pismu preko Strossmayera šalje pozdrave Dobrili, «komu se klanja», što nas navodi na zaključak o njegovoj naklonosti i odobravanju svega učinjenoga od strane Dobrile.

U doba boravka u Trstu Dobrila je tiskao molitvenik *Otče, budi volja twoja*, koji je doživio nekoliko izdanja još za njegova života – 1854., 1862., 1875. te 1881. godine, i to jezikom absolutno većinskog hrvatskog stanovništva Istre. Zbog teške gospodarske situacije koju je u biskupiji zatekao što je, između ostaloga, bilo i uzrokom nedostatka svećenika, Dobrila se bavio mišljem da se odrekne Porečko-puljske biskupije te da predloži papi i Franji Josipu I. da se ova dijeceza pridruži Tršćansko-koparskoj dijecezi. Ili, pak, da biskupijom – koja bi bila vakantna – upravlja tršćanski biskup. Tako bi se pribavila sredstva za obrazovanje u pazinskoj gimnaziji. Za to vrijeme on sam odrekao bi se mjesta biskupa i vratio u Trst. Ovu ideju, o kojoj će biti riječi i u prepiscu Račkoga i Strossmayera, međutim, Vatikan nije podržao. Kao porečko-puljski biskup Dobrila je bio virilni član Istarskoga sabora od 1861. pa do 1867. godine, kada ga napušta, tj. ne dolazi više na sjednice.

U veljači 1875. god. preminuo je tršćanski biskup Bartolomej Legat (inače Slovenac). Naslijedio ga je Dobrila. Dana 5. srpnja Dobrila je u konzistoriju dobio potvrdu za tršćansko-koparskog biskupa. Kao biskup sjedinjene Tršćanske i Kopar-

ske biskupije, Dobrila je neumorno obilazio župe. Ponovno se suočio s nedostatkom financija za svećenike, o čemu je govorio gotovo u svakoj poslanici.

U ljeto 1880. god. Dobrila je bolovao te odlazi u Rogatac na liječenje, a potom odlazi u Zagreb k tamošnjemu nadbiskupu Josipu Mihaloviću, na njegov osobni poziv. O tome će također biti riječi u Korespondenciji.

Juraj Dobrila preminuo je 13. siječnja 1882. godine. Misu zadušnicu za Dobrilu u zagrebačkoj je crkvi sv. Marije 26. siječnja predvodio kanonik dr. Franjo Rački. Kako vidimo iz prepiske, Strossmayer je u nekoliko navrata namjeravao posjetiti ili jest posjetio Dobrilu. Rački u pismu preko Strossmayera šalje pozdrave Dobrili, «komu se klanja», što nas navodi na zaključak o njegovoj naklonosti i odobravanju svega učinjenoga od strane Dobrile. U pismu u kojemu najavljuje posjet Dobrili, Strossmayer govori kako namjerava posjetiti «našega Dobrilu». Istim tonom (istu sintagmu) govori (koristi) i u idućem pismu. U narednome spominjanju Dobrile Ferdo Šišić u bilješci tumači: «Dobrila bio je još tada biskup porečko-puljski u Poreču.» Strossmayer planira posjetiti Dobrilu, odnosno otici «do Trsta i do Dobrile». U jednome pismu Strossmayer predlaže Račkome da ga posjeti, navodeći kako je tada preminuo tršćanski biskup. Šišić u bilješci daje kratko objašnjenje o kome je riječ: «Bartol Legat (+ 12. febr. 1875), rodom Slovenac; u Vatikanskom koncilu bio je na strani Strossmayerovo. Naslijedio ga je Dobrila (29. maja 1875).» Strossmayer, prepostavljamo, tada nije ni slutio da će na mjesto biskupa legata doći Dobrila. Saznajemo da je postojala ideja – o čemu je ranije bilo riječi – da se dvije biskupije, tršćanska i porečka, združe, ali Strossmayer nakon razgovora s Dobrilmom to opovrgava te izražava zadovoljstvo što će Dobrila doći na mjesto tršćanskoga biskupa. Dobrili odlazak na mjesto biskupa u

Trst Rački s radošću prihvaća, sugerirajući misao da je do njegova imenovanja došlo carevom inicijativom.

Gimnazija za Hrvate i Slovence u Istri i primorju

Vidljivo je kako Strossmayer i Dobrila dijele isto mišljenje o nekim pitanjima. Primjerice, oko prigovora rukopisu Ivezovićeva evangelistara, o kojem Strossmayer govori kao «najlošijemu i najkukavnijemu spisu u našoj književnosti». Strossmayerovo povjerenje u njega manifestira se i njegovim prijedlogom Dobrile, «koji je naš čovjek, prot komu niti Rim niti Beč ništ ne ima», nunciju, i to za apostolskoga vizitatora u Bosni. O tome će i dalje biti riječi u dopisivanju Rački – Strossmayer. Tako saznajemo da je prvotno, za osobu kojoj bi povjerili Katoličku Crkvu u Bosni, Strossmayer predložio Račkoga, no kako to nije bilo moguće, predlaže Dobrili. Ipak, dodaje: «(...) prem se bojim, da će i on biti u Pešti opisan za pansionistu». Radi se o 1878. godini, dakle o vremenu završetka bosanskoga ustanka te okupacije spomenutoga prostora od strane Austrije. Biskup Dobrila spominje se i neformalno, na više mjesta, primjerice, u svezi s njegovim boravkom kod Strossmayera u Rogatcu, nakon čega će posjetiti Zagreb, koji, kako navodi Strossmayer, «(...) još vidio nije...». Dobrili je ondje

u posjet pozvao arhibiskup, kod kojega će i odsjeti. U Zagrebu će Dobrila, saznajemo, posjetiti kardinala i bana, kojima će «(...) govoriti o gimnaziji riječkoj, to jest, kako je ista gimnazija od prijeke potrebe ne samo za Hrvate u Hrvatskoj, nego osobito za Hrvate i Slovence u Istri i primorju». Sudeći prema odgovoru Račkoga, i on cjeni Dobrilu te mu se stavlja na raspolaganje pri njegovu posjetu Zagrebu. O Dobrilinoj posjeti riječ je i u idućemu Strossmayerovu pismu, u kojem moli Račkoga da s njime popriča o Arhivu u Poreču. Tamo je, kako ga je Dobrila obavijestio, gradivo još iz X. st. i «(...) znamenitih stvari odnosećih se na naše strane». Tome gradivu, po Strossmayerovu sudu, prijeti opasnost jer: «Sad je tamo biskup Glavina, velika ništarija. Bog zna ter ne će pod njim toga arhiva nestati!» Objasnjava dalje: «Glavina je u vječitom dugu. Dobro bi bilo čim prije koga poslati u Poreč, da ispita taj arhiv i da otpiše, što bi za nas bilo.» Iz konteksta idućega pisma saznajemo da Dobrila još nije krenuo put Zagreba. Rački spominje kako mu je Dobrila poslao «(...) u rukopisu prijevod kanonika Mrkice epistola i evanđelja kroz godinu i još neke molitve». Taj sadržaj, navodi Rački, Dobrila smatra «(...) najboljim od dosadanjih»; tako je ranije kazao i Strossmayeru. U pismu iz 1882. spominje se i Dobrilina smrt, nakon koje je hrvatski preporodni list iz Istre, *Naša sloga* «(...) u čestitoj neprilici»; no, s obzirom da je, ocjenjuje Rački, «(...) ipak neophodno nuždan, da se narodna svijest u Istri budi», valja ga materijalno poduprijeti. Govor je i o Dobrilinu mukotrpnom skupljanju sredstava za dječačko sjemenište siromašne istarske hrvatske djece, od čega je novi tršćanski biskup Glavina odstupio. Riječ je o dr. Ivanu Nepomuku Glavini, koji je u kolovozu 1882. god. naslijedio Dobrilu na mjestu tršćanskog biskupa. (*nastavlja se*)

EVAN BELAC

Evane,

naš andele! Po našoj zemaljskoj procjeni napustio si nas prerano, u 11. godini života. Ispunjeni smo tugom i boli, ali i lijepim sjećanjima... Imao si tek nešto više od godine dana kad se tvoj brat razbolio od leukemije. Bio si dugo kod nas dok su se roditelji smjenjivali kod brata u bolnici gotovo dvije godine. A i ti si, u to vrijeme, često bio u bolnici jer si od rođenja imao problema s bubrezima. Nije bilo lako, ali imati tebe uz sebe, bila je radost. Bio si pametan, bistar, već s 2 – 3 godine crtao si nam crteže, pisao poruke po njima. S četiri godine tako si brzo čitao prijevode na TV-u, da smo se čudili.

Već si tada svakoga pozdravljao koga bi sreo i jednom upoznao, i starije i mlađe, pa su se mnogi čudili i divili ti se. Volio si bebe. Rastopio bi se od miline kraj njih. Kad si čuo da će se roditi beba u selu (a i sam si bio još vrlo mali), govorio si mi: „Nona, ali to ti je NOV ŽIVOT, znaš nona – NOV ŽIVOT.“ Toliko si naglašavao „nov život“ da su meni od miline dolazile suze na oči. A kad si krenuo u školu, kako si me znao iznenaditi... U prvom si razredu rješavao zadatke od trećega da ti ne bude dosadno na satu (bili su 1. i 3. razred zajedno u učionici). Ja sam morala pisati i pisati i izmišljati zadatke da ih ti i kod kuće rješavaš, moj mali mudrica. Bio si tih, nježan, ponizan, nemametljiv, a uvijek spremjan svakome pomoći... Oko tebe su se okupljali i veliki i mali, i u školi i izvan škole, svakom si se društvo prilagodio... A znao si mi ponekad s tugom reći da ima onih koji su zlobni, vole se tući te da i sami zasluzu batine: „Ali nisam ti ja, nona, od tih“ – rekao bi mi. Tako si volio nonine palačinke, ali u zadnje vrijeme, ti si zvao noneta i nonu na palačinke koje si sam pekao. Bio si pravi majstor, i to za „američke palačinke“. Uvijek si nas iznenadio. A sjećanja naviru... i naviru...

I bol i suze također... Božja Ljubav darovala nam je tebe i tvoju ljubav. Sada počivaš u vječnosti u toj Ljubavi i Svetlosti Božjoj. Nama ostaju NADA i VJERA da ćemo se u toj LJUBAVI opet sresti.

Evane, ti si sada naš zagovornik na Nebu. Moli puno za sve nas kojima ćeš najviše nedostajati. Moli, Evane, za ovaj mladi naraštaj koji luta, da nađe pravi put do Boga. Moli za sve obitelji, Evane, da bi dijelile ljubav i nježnost, kao što ste je vi u vašoj obitelji dijelili. Moli, Evane, za roditelje i odgojitelje da ih Božja mudrost vodi u odgoju djece. MOLI DA SE U SVIMA I U SVAKOM TRENTUKU VRŠI BOŽJA VOLJA. Evane, ostat ćeš s nama... u svakom osmijehu, nježnosti, dobroti, spremnosti svakome pomoći, prihvatanju onih koje su drugi odbacivali, dobrom učenju i vladanju, primjerom svima gdje god si se nalazio...

IMATI TEBE, EVANE, BILA JE SREĆA I RADOST. OSTAT ĆEMO S TOBOM SJEDINJENI JER UTJECAT ĆEMO TI SE U MOLITVAMA, A TI ĆEŠ NAS ZAGOVARATI I GOSPODIN ĆE TVOJE MOLITVE USLIŠAVATI. HVALA TI ŠTO POSTOJIŠ U NAŠIM ŽIVOTIMA I U VJEĆNOSTI!

EVAN BELAC, rođen 23. 7. 2009. tragicno je nastradao i napustio nas 26. 6. 2021. u svojoj nepunoj 12. godini života. Ostavio je tugujuće roditelje, brata, nonetu i nonu i mnogo rodbine koja ga je voljela i u čijem sjećanju trajno ostaje.

Zahvala

Zahvaljujemo svima koji su bili uz nas i naše najmilije u ovim teškim trenutcima molitvom, suošćećanjem i pomaganjem. Neka vam svima Gospodin Bog uzvrati svakim dobrom i obilatim blagoslovom, a Evan neka kod Njega sve nas zagovara.

Nona Mirjana Hrvatin

POSJETITE KNJIŽARE "JOSIPA TURČINOVICA"

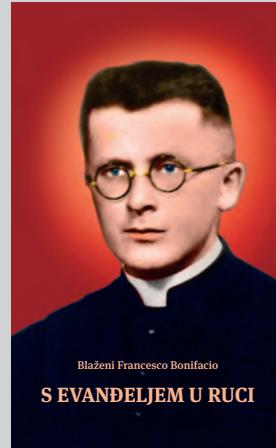
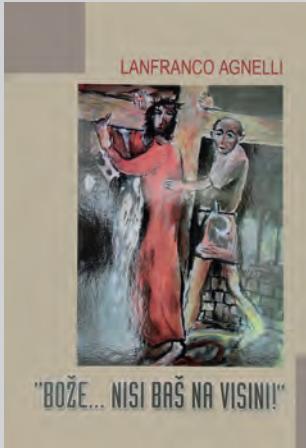
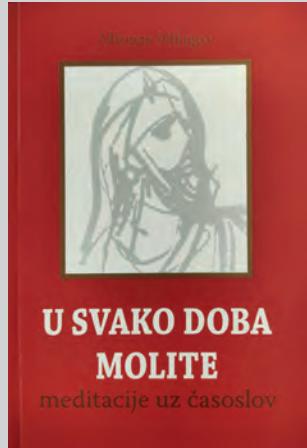
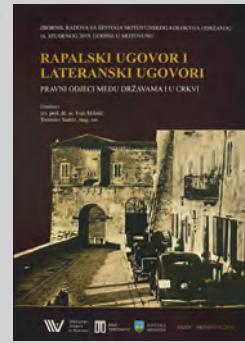
Izдавачka kuća JOSIP TURČINOVIC d.o.o. Pazin
Narudžbe na tel. 052/ 624 342

Prodavaonice:

PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/621 082
PULA, Dantev trg 1, tel. 052/216 498
POREČ, Eufrazijeva 22, tel. 052/451 784

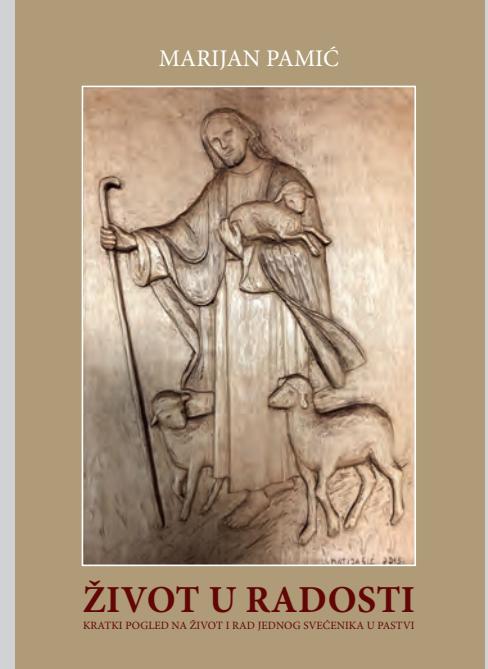
Radno vrijeme

Pon - pet 9 -16 h, sub 8-13 h
Pon - pet 9-16 h, sub 8-13 h
Pon - sub 9-18 h

MISNA VINA POREČKE I PULSKE BISKUPIJE

Kontakt za nabavu: porec@josipturcinovic.com, 052/451 784

MARIJAN PAMIĆ

ŽIVOT U RADOSTI

KRATKI POGLED NA ŽIVOT I RAD JEDNOG SVEČENIKA U PASTVI

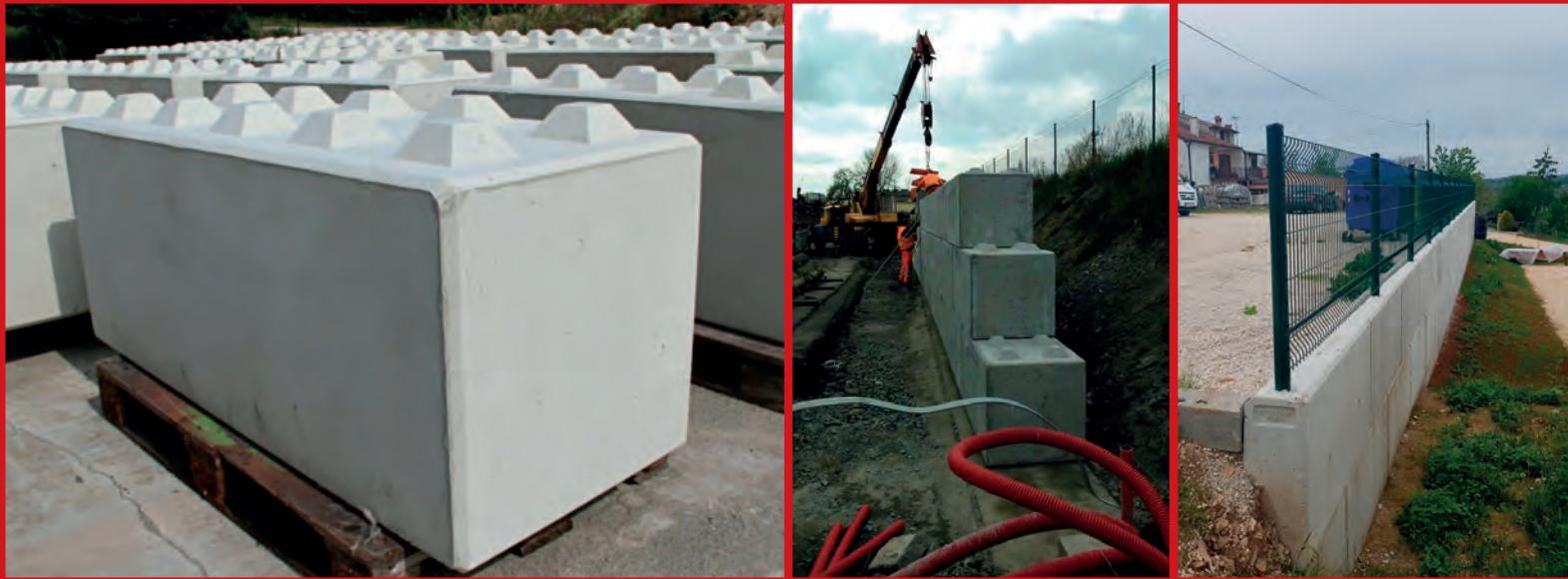
fotocentar
DIGITAL FOTO - VIDEO STUDIO
PAZIN

GOLDFREN

**GOLDFREN obrt Pazin vl. Elvis Aničić
Foškići 24, 52000 Pazin
Tel: +385-(0)52-617143
Fax: +385-(0)52-617145
www.goldfren.hr**

Betonski blokovi ili betonske lego kocke namijenjene su za izradu pregradnih i potpornih zidova i vizualnih barijera te boksova za razne namjene (silažu, sklađištenje), natkrivenih objekata (na složene zidove lako se postavlja krovna konstrukcija) te raznih drugih zidova. Odlikuje ih izuzetno lagano slaganje te rastavljivost i mogućnost nebrojenog preslagivanja.

Dimenzije blokova su 160 x 80 x 80 cm. 120 x 60 x 60 cm. 160 x 80 x 40 cm.

**20. VEČER HRVATSKIH KLAPA – TRVIŽ 2021.
4. kolovoza 2021.**

Zvonik župne crkve svetih Vida, Modesta i Krescencije u Grožnjanu

Stari gradić Grožnjan, na brdu iznad doline Mirne, poznat kao *grad umjetnika*, posjetite li u srpnju ili kolovozu možete uživati u obilju glazbe koja se svira posvuda, a gradom odjekuju razne melodije, od *jazza* do klasične glazbe. Zvuci triju zvona s grožnjanskoga zvonika uz župnu crkvu svetih Vida, Modesta i Krescencije upotpunjaju dojam *muzikalnog gradića*. Zvonik je podignut 1721. godine, a visok je trideset šest metara. Just Ivetac u *Istarskim uskličnicima* o njemu kaže: „Najuočljivija arhitekstonska karakteristika je kamena balustrada (ograda s obrađenim stupićima) što se na vrhu četverokutnog dijela tornja pruža naokolo. Unutar kamenog prsobrana uzdiže se oktogonalna konstrukcija ‘bubnja’, kojeg od jednakokutne pričilno visoke piramide dijeli najviši zidni vijenac ‘podupr’ ukrasnim konzolama.“ Iznad ulaznih vratiju zvonika nalazi se povjesni grb Grožnjana – prikazuje ruku s ljiljanom koja se pruža prema Suncu koje izlazi iznad brijega.

Kako je i sama grožnjanska župna crkva prilično visoka, monumentalni zvonik koji je uz nju ‘priljubljen’ ne izgleda toliko visok, no promatran iz doline Mirne ili okolnih mesta (primjerice obližnjega Peroja), grožnjanski je zvonik odmah uočljiv i dominira gradom.
(np)